

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

**INSTRUMENTÁLNÍ SOUBORY NA ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLE
V BYSTRICI NAD PERNŠTEJNEM**

Diplomová práce

Autor: Klára Hloušková
Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy (2. stupeň)
Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň základních škol – hudební výchova
Učitelství pro 2. stupeň základních škol – německý jazyk
Vedoucí práce: PhDr. Helena Karnetová
Oponent práce: Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Klára Hloušková

Studium: P16P0325

Studijní program: M7503 Učitelství pro základní školy

Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - hudební výchova, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - německý jazyk

Název diplomové práce: **Instrumentální soubory na Základní umělecké škole v Bystřici nad Pernštejnem**

Název diplomové práce AJ: Instrumental ensembles of the Basic Art School in Bystřice nad Pernštejnem

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem diplomové práce bude historie, činnost a osobnosti související s instrumentálními soubory na Základní umělecké škole v Bystřici nad Pernštejnem. V prvních kapitolách bude zmíněna historie školy a zdejších těles. Podrobně se pojedná o dvou hlavních souborech - Dechovém orchestru a Smyčcovém orchestru Něhoslava Kyjovského. Jako historické prameny poslouží kroniky a almanachy. Součástí práce budou rozhovory se stávajícími dirigenty a dotazník předložený členům orchestru. Autorka posoudí a zhodnotí činnost a přínos těchto těles.

Kronika města Bystřice nad Pernštejnem

Kronika Základní umělecké školy

Kronika Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského

Almanach Základní umělecké školy 1956-2006

Almanach Základní umělecké školy 1956-2016

Almanach 2010 vydaný u příležitosti 50. výročí založení dechového orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem

Časopis Noviny Bystřicko ? výběr

OLIVOVÁ, Martina. *Historie a současnost ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem a její významné hudební osobnosti*. Brno, 2018. Bakalářská práce. Janáčkova akademie múzických umění v Brně. Fakulta hudební. Katedra dechových nástrojů.

MAKOVSKÁ, Jitka. *Hudební historie a současnost Bystřice nad Pernštejnem*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta pedagogická. Katedra hudební výchovy.

Zadávající pracoviště: Hudební katedra,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Helena Karnetová

Oponent: Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 16.1.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Instrumentální soubory na Základní umělecké škole v Bystřici nad Pernštejnem vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 28. 6. 2023

podpis

Poděkování

Poděkování patří vedoucí mé diplomové práce PhDr. Heleně Karnetové, za čas, cenné rady a trpělivost. Dále bych chtěla poděkovat celému vedení a pedagogickému sboru Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za poskytnuté materiály a informace, zejména Mgr. Lence Macháčkové a Štěpánu Husákovi, dipl.um. V neposlední řadě děkuji své rodině a manželovi, kteří mi byli oporou po celou dobu studia.

Anotace

HLOUŠKOVÁ, Klára. *Instrumentální soubory na Základní umělecké škole v Bystřici nad Pernštejnem*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023. 102 s. Diplomová práce

Cílem diplomové práce je zmapování historie, činnosti a osobností souvisejících s instrumentálními soubory na Základní umělecké škole Bystřice nad Pernštejnem. V prvních kapitolách je zmíněna historie školy a zdejších těles. Podrobně se pojednává o dvou hlavních souborech, Dechovém orchestru a Smyčcovém orchestru Něhoslava Kyjovského. Jako historické prameny slouží kroniky a almanachy. Součástí práce jsou rozhovory se stávajícími dirigenty a dotazník předložený členům orchestrů. Autorka posuzuje a zhodnocuje činnost a přínos těchto těles.

Klíčová slova: Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem, instrumentální soubory, orchestr

Annotation

HLOUŠKOVÁ, Klára. *Instrumental ensembles of the Basic Art School Bystřice nad Pernštejnem*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2023. 102 pp. Diploma Thesis.

The aim of this diploma thesis is to map the history, activities and personalities related to the instrumental ensembles at the Art School in Bystřice nad Pernštejnem. In the first chapters, the history of the school and local ensembles is mentioned. The two main ensembles are analysed in detail – the Wind Orchestra and the String Orchestra of Něhoslav Kyjovský. Chronicles and almanacs serve as historical sources. The paper includes interviews with current conductors and questionnaire submitted to orchestra members. The author assesses and evaluates the activity and contribution of these ensembles.

Keywords: Basic Art School Bystřice nad Pernštejnem, instrumental ensembles, orchestra

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:

Podpis studenta: Klára Hloušková

Obsah

Úvod.....	12
1 Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem	14
1.1 Historie školy	14
1.2 Současnost.....	17
2 Dechový orchestr ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem	19
2.1 Vznik a počátky orchestru	19
2.2 Zkoušky, soustředění orchestru	20
2.3 Repertoár, koncertní oblečení.....	21
2.4 Koncertní činnost	22
2.5 Festivaly, přehlídky.....	24
2.5.1 Zahraniční festivaly, přehlídky.....	24
2.5.2 Festivaly a přehlídky v České republice.....	26
2.6 Soutěžní úspěchy orchestru	28
2.7 Zahraniční zájezdy	29
3 Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského	31
3.1 Smyčcový soubor	31
3.2 Historie a současnost.....	31
3.3 Zkoušky, soustředění orchestru	32
3.4 Repertoár, koncertní oblečení.....	32
3.5 Úspěchy orchestru, ocenění.....	33
3.6 Koncertní činnost	34
3.6.1 Balady a romance	35
3.6.2 Benefiční koncerty	37
3.6.3 Spolupráce orchestru s profesionálními hudebníky.....	39
4 Akordeonové soubory	40
4.1 Akordeonový soubor Notičky	40

4.2	Akordeonový soubor Dalečín.....	41
5	Komorní soubory	43
5.1	Cvrčci.....	43
5.2	Kytarový soubor.....	44
6	Bývalé soubory ZUŠ.....	46
6.1	Soubor zobcových fléten „A tre voci“.....	46
6.2	Dechové kvarteto Bystřice nad Pernštejnem.....	46
6.3	Smyčcové kvarteto ZUŠ.....	47
7	Rozhovory s dirigenty orchestrů	49
7.1	Štěpán Husák, dipl. um.....	49
7.2	Mgr. Lenka Macháčková.....	52
7.3	Vyhodnocení rozhovorů s dirigenty	56
8	Dotazníkové šetření.....	58
8.1	Charakteristika dotazníkového šetření.....	58
8.2	Cíle a hypotézy.....	58
8.3	Výsledky dotazníkového šetření.....	59
8.4	Ověření hypotéz	76
8.5	Diskuze.....	77
	Závěr	78
	Seznam použitých zdrojů informací.....	80
	Seznam příloh	84

Seznam použitých zkratek

ARO – Anesteziologicko-resuscitační oddělení

BNP – Bystřice nad Pernštejnem

CD – Kompaktní disk

DDM – Dům dětí a mládeže

DO – Dechový orchestr

DPS – Dětský pěvecký sbor

FF – Filozofická fakulta

JAMU – Janáčkova akademie múzických umění

KD – Kulturní dům

LŠU – Lidová škola umění

MU – Masarykova univerzita

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NDR – Německá demokratická republika

PDF – Pedagogická fakulta

SONK – Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského

SRN – Spolková republika Německo

STM – Soutěž tvořivosti mládeže

TGM – Tomáš Garrigue Masaryk

ZŠ – Základní škola

ZUŠ – Základní umělecká škola

Úvod

Při výběru tématu mé diplomové práce, jsem se zamýšlela nad tím, co je mi blízké. Základní uměleckou školu Bystřice nad Pernštejnem jsem aktivně navštěvovala od svých pěti let. Nejprve jako členka pěveckého sboru Studánka. Dále jsem se věnovala hře na zobcovou flétnu, v sedmi letech k flétně přibyla hra na housle. Housle se staly mojí celoživotní láskou, ovlivnily volbu studia a budoucího povolání. Nyní stále docházím do pěveckého sboru Komorní Studánka a Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského. Pravidelně navštěvuji koncerty, rovněž díky tomu mám o škole a dění kolem dobrý přehled.

Tak jako ve všeobecném školství, i na základní umělecké škole navazují žáci nová přátelství. Sdružují se nejen při hře na nástroje, ale potkávají se i mimo školní prostor. Rádi si společně zahrají jen tak pro radost nebo při soukromých událostech. V souborech se setkávají nejenom děti různých věkových kategorií, ale i dospělí. Mohou se navzájem obohatit úrovní své hry na nástroj, ale i všedními situacemi a jednáním. Učí se být součástí kolektivu a respektovat druhé, což je v běžném životě důležité.

Cílem diplomové práce je shromáždění a utřídění veškerých informací o instrumentálních souborech na Základní umělecké škole Bystřice nad Pernštejnem (dále ZUŠ BnP). Zmapování jejich činnosti, dosavadních úspěchů, nejzajímavějších událostí a vysvětlení jejich přínosu. Svou pozornost zaměřuji jak na bývalé soubory školy, tak zejména na aktivně fungující tělesa. Blíže se vyjadřuji ke dvěma největším souborům, Dechovému orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem a Smyčcovému orchestru Něhoslava Kyjovského. Prací chci též poukázat na hudební možnosti, které ZUŠ BnP nabízí.

Při zpracovávání práce vycházím z historických pramenů, jako jsou Kroniky Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem. Dále využívám almanachy, novinový tisk, vlastní materiály pedagogů, internetové a další zdroje. Informace od dirigentů získávám prostřednictvím rozhovorů a analyzuji dotazník předložený členům souborů.

Práce navazuje na autorky, které se již podobné problematice věnovaly. Martina Podsedník Olivová v bakalářské práci zmapovala historii a současnost ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem a její významné hudební osobnosti. Na hudební historii celého města Bystřice nad Pernštejnem se zaměřila Jitka Makovská ve své diplomové práci.

Diplomová práce je rozdělena do osmi kapitol. První kapitola mapuje historii a současnost ZUŠ BnP. Práce dále detailně popisuje instrumentální tělesa, jejich historii a současný stav, úspěchy, repertoár, hudební akce a některé osobnosti uměleckých vedoucích. Šestá kapitola představuje bývalé soubory školy, které měly také vliv

na formování dalších těles a na úspěchy ZUŠ BnP. Sedmá kapitola se týká rozhovorů s uměleckými vedoucími. V závěrečné osmé kapitole je zpracováno dotazníkové šetření, které bylo uskutečněno ve dvou zmíněných souborech. Jeho záměrem je zjištění spokojenosti hráčů s chodem, úrovní a repertoárem orchestrů.

1 Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem

1.1 Historie školy

Lidová škola umění, mnohými nazývaná „Liduška“ byla založena 1. března 1956. Vyučování probíhalo v prostorech literární školy na Náměstí č. 60. Prvním ředitelem se stal Jiří Vejr. V průběhu let se na pozici ředitele školy vystříдалo mnoho osob. Jako druhá ředitelka nastoupila Vlasta Holubová, dále Rudolf Zavadil, Něhoslav Kyjovský, Josef Pavlíček, Růžena Čechová, Svatopluk Bagara a Eva Bagarová.

Zpočátku probíhala ve škole pouze výuka klavíru, houslí a pěveckého sboru. Později se přidala výuka dechových nástrojů a akordeonu. Žáci se postupně účastnili soutěží, úspěšně reprezentovali školu a získávali hodnotná ocenění.

Ve školním roce 1959-1960 zahájil na škole výuku dechových nástrojů Josef Pavlíček. Následující rok založil dechový soubor, který byl od začátku velmi činný a úspěšný. Účastnil se soutěží, kde obsazoval první příčky. Svou činnost také zahájil houslový soubor Jaroslava Matouška. Smyčcový soubor byl pro značný počet žáků později rozdělen na dva. Soubor mladších žáků vedl Něhoslav Kyjovský, starší žáky vyučoval Jaroslav Matoušek.

Díky velkému zájmu bylo ke škole zřízeno několik detašovaných pracovišť. Vyučovalo se v okolních vesnicích a městysech, v Dolní Rožince, Štěpánově nad Svratkou, Doubravníku, Nedvědici, Dolních Loučkách.

V únoru 1971 hudební škola navázala první zahraniční spolupráci. Jednalo se o východoněmecké město Crimmitschau. V březnu téhož roku se na základě pozvání rady města Crimmitschau uskutečnil první zahraniční zájezd dechového souboru a smyčcového kvarteta do NDR¹. V následujících letech dechový orchestr navštěvoval a vystupoval v Crimmitschau pravidelně.

V srpnu 1980 započala stavba nové budovy LŠU². Její otevření proběhlo o dva roky později, 24. února 1982. Slavnostní otevření bylo doplněno o hudební vystoupení žáků školy.

¹ Německá demokratická republika

² Lidová škola umění

Roku 1981 oslavila škola významné jubileum, 25 let od jejího založení. U této příležitosti byl uspořádán koncert souborů v Kulturním domě v Bystřici nad Pernštejnem (dále KD BnP).

O hudební vzdělání na LŠU v Bystřici nad Pernštejnem stále rostl zájem. Ve školním roce 1985-1986 navštěvovalo školu 314 žáků a vyučovalo 12 pedagogů.

V září 1988 dorazila do města delegace z družebního města Crimmitschau. Dále byla dohodnuta spolupráce s Ľudovou školou umenia ve Vranovĕ nad Topľou a uspořááno společné vystoupení žáků obou škol.

Škola nadále vzkvétala, pořádala koncerty, žáci se účastnili soutěží a prospívali. Na škole byl založen pěvecký sbor, který v roce 1999 dostal název *Studánka*.

V lednu roku 2000 se ZUŠ BnP stala právním subjektem a jejím zřizovatelem Kraj Vysočina. Ve škole se nadále vyučoval pouze hudební a výtvarný obor ze čtyř možných základních oborů (hudební, výtvarný, taneční, literárnĕ-dramatický obor).

Ve školním roce 2001-2002 převzala smyčcové oddĕlení nová vyučující, Lenka Macháčková. S jejím příchodem byl založen smyčcový kvartet, malý a velký orchestr.³

2003-2004: Došlo k založení akordeonového souboru Notičky a souboru zobcových fléten A tre voci.⁴ Jako přípravný sbor k pěveckému sboru Studánka vznikl sbor Pramínek. Zpívají v něm děti předškolního a mladšího školního věku.⁵

Školní rok 2005-2006 byl pro školu speciální. Nesl se v duchu oslav padesáti let od jejího založení. K tomuto jubileu škola připravila koncert, na kterém vystoupili nejen žáci školy, ale i pedagogové, úspěšní absolventi a další hosté. DPS⁶ Studánka se rozrostl o další přípravný sbor Pramen. Samotný pěvecký sbor Studánka vydal CD s názvem *Vánoce u nás v Bystřici*.⁷

Ve školním roce 2008-2009 vznikl při ZUŠ dramatický kroužek pro účely zpestření třídních besídek a školních koncertů. Soubor vznikl z iniciativy Marty Podsedník Olivové, učitelky dřevĕných dechových nástrojů. „*Soubor se průběžně rozrůstal a v roce 2012 se z divadelního souboru stalo Divadlo Beze Jména. Prvním velkým projektem byla klasická ruská pohádka Mrazík, následovala pohádka Lotrando a Zubejda, Zlatovláska, Ať žijí*

³ Kronika Základní umĕlecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umĕlecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁴ Pro tři hlasy

⁵ OLIVOVÁ, M. Historie a současnost ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem a její významné hudební osobnosti. Brno. Janáčkova akademie múzických umĕní v Brně, Hudební fakulta, Katedra dechových nástrojů, 2018. 45 s. Vedoucí diplomové práce, MgA. Jaroslav Kubita.

⁶ Dětský pěvecký sbor

⁷ Kronika Základní umĕlecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umĕlecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

duchové a další. Nedílnou součástí Divadla Beze Jména je Orchester DBJ⁸ složený ze současných, bývalých žáků ZUŠ a hostů, kteří obstarávají hudební doprovod“⁹.

Školní rok 2011-2012 s sebou přinesl přestěhování ZUŠ, měla se přesunout do nevyužité budovy u Základní školy Nádražní 615. Bylo však třeba budovu zrekonstruovat a upravit. Škola se dočasně přesunula do prostor bývalého Městského úřadu na Masarykově náměstí. Slavnostní otevření nově zrekonstruované budovy na ulici Nádražní 1300, se konalo v září 2012. ZUŠ je nyní ve výhodné poloze vedle Základní školy Nádražní 615 a budovy gymnázia. Většina dětí může do hudební školy ihned po vyučování bez doprovodu rodičů¹⁰.

Ve školním roce 2014-2015 se změnilo vedení školy. Stávající ředitelka Mgr. Eva Bagarová, jež vedla školu od roku 1998, odešla do důchodu. Na základě konkurz byla na místo ředitelky zvolena Mgr. Milada Krásenská. Na škole vyučuje akordeon od roku 1986. Vzhledem k obrovskému zájmu o studium a omezené kapacitě míst, vznikl v tomto školním roce umělecký spolek ART. Spolek nabízí umělecké vzdělání dětem i dospělým. Kurzy probíhají individuálně či v kolektivu¹¹.

V roce 2016 škola dosáhla již šedesátiletého výročí. Dnem oslav se stal 1. říjen, kdy se škola otevřela pro veřejnost. Bohatý doprovodný program probíhal v amfiteátru na Masarykově náměstí, kde vystoupili žáci i větší soubory školy. Celý den byl zakončen společným koncertem učitelů a hostů v KD BnP. Kromě koncertu byla u této příležitosti připravena výstava mapující historii školy¹².

2016-2017: Škola se stala součástí celostátního projektu ZUŠ Open, který iniciovala proslulá mezzosopranistka Magdalena Kožená. Jedná se o veřejnou prezentaci uměleckých škol napříč celou Českou republikou. Právě v Bystřici nad Pernštejnem proběhlo celkové zahájení celostátního happeningu ZUŠ Open¹³. Ve stejném školním roce podniklo osm pedagogů uměleckého spolku ART studijní cestu do norské základní umělecké školy ve městě Bergen. Cesta byla zaměřena na poznání norského systému uměleckého

⁸ Divadlo Beze Jména

⁹ *Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: www.zusbnp.cz

¹⁰ Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2011-2012, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

¹¹ Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2014-2015, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

¹² VEDENÍ ZUŠ. 60. výročí založení ZUŠ Bystřice n. P. aneb „Umění je nejkrásnější průvodce životem člověka“. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2016/8, XI. ročník, s. 14.

¹³ *Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.zusbnp.cz/>

vzdělávání. Pedagogové se zúčastnili také konference, měli možnost poznat norské pedagogy a nahlédnout do jejich výuky¹⁴.

Školní rok 2019-2020 se vymknul veškerému dosavadnímu vyučování a zkušenostem především kvůli světové pandemii COVID-19. Vyučování probíhalo téměř celý školní rok distanční formou online přes různé komunikační platformy. Výuka neprobíhala pouze v kolektivních předmětech typu orchestrů, souborů a komorních uskupení. Přes tuto nelehkou dobu se dokonce podařilo realizovat online besídky a menší koncerty.

V následujícím roce 2020-2021 se na škole otevřel taneční obor, o který je stále větší zájem. Díky tomu škola získala nové žáky a další prestiž.

Základní umělecká škola se v následujících letech nadále zotavovala z covidové pandemie a postupně se vracela k normálnímu chodu.

1.2 Současnost

V současné době se základní umělecká škola stále nachází ve zmodernizované budově na ulici Nádražní 1300, jež byla dříve přístavbou Základní školy Nádražní 615.

Funkci ředitelky ZUŠ zastává od školního roku 2014-2015 Mgr. Milada Krásenská, její zástupkyní je Mgr. Lenka Macháčková. Pedagogický sbor se nyní skládá z 27 aprobovaných pedagogů. Škola má studijní kapacitu pro 490 žáků ve věku 5-18 let. Výuka probíhá v 18 třídách. Součástí budovy jsou dva koncertní sály. Tyto prostory slouží nejen pro účely besídek, ale zejména pro zkoušky sborů, orchestrů a dalších početnějších uskupení. V každém školním roce probíhají na jaře talentové zkoušky, které jsou podmínkou přijetí ke studiu.

Na škole se vyučují tři základní umělecké obory: hudební, výtvarný a taneční. Žáci se mají možnost naučit hrát na velké množství hudebních nástrojů. Vyučuje se hra na akordeon, baryton, bicí nástroje, cembalo, elektronické klávesové nástroje, elektrickou kytaru, fagot, flétnu, hoboje, housle, klarinet, klavír, kontrabas, kytaru, lesní roh, pozoun, saxofon, trubku, tubu, violu, violoncello a zobcovou flétnu. Součástí studia je hra v komorních souborech, akordeonových souborech, Dechovém orchestru ZUŠ a Orchestru Něhoslava Kyjovského. Na škole se vyučuje sólový a sborový zpěv. Fungují zde celkem čtyři pěvecké sbory

¹⁴ ZUŠ & ART. Návštěva v základní umělecké škole v Bergenu. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2016/9, XI. ročník, s. 12.

(Pramínek, Pramen, Studánka a Komorní Studánka). V rámci tanečního oboru probíhá výuka současného, klasického a lidového tance, dále choreografický ateliér, taneční příprava, gymnastika a praxe. Výtvarný obor zahrnuje výuku keramiky, malby, kresby nebo například textilní tvorby. Pod tento obor spadají i multimédia a grafika. DBJ na škole zastává funkci dramatického kroužku. Při škole funguje i výše zmíněný spolek uměleckého vzdělávání ART.

Škola dále disponuje čtyřmi detašovanými pracovišti v Dalečíně, Dolní Rožince, Rožné a Strážku. Pedagogové se svými žáky každoročně pořádají nespočet školních a tematických besídek. Organizují větší projekty a koncerty. Účastní se dění ve městě a doplňují jej kvalitním kulturním programem.

Všechny informace o škole naleznou zájemci na přehledných webových stránkách ZUŠ. Dozvědí se zde všechny potřebné informace o škole a chystaných událostech. Díky virtuální prohlídce mohou zázemí školy prozkoumat i zevnitř.¹⁵

¹⁵ *Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem.* [online]. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://www.zusbnp.cz/>

2 Dechový orchestr ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem

2.1 Vznik a počátky orchestru

Dechový orchestr Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, dříve Dětský dechový orchestr při Lidové škole umění v Bystřici nad Pernštejnem, založil pan učitel Josef Pavlíček. Přišel do Bystřice nad Pernštejnem jako čerstvý absolvent brněnské konzervatoře – hra na pozoun. Byl prvním učitelem dechových nástrojů na škole a učil téměř všechny dechové nástroje. V prvním roce 1959-1960 jeho působení na LŠU dal základ pro žákovský orchestr. Nejprve se jednalo o 18 členů, nakonec se jeho počet ustálil na 45-50 hráčů. Dechový orchestr (dále DO) se pravidelně účastnil soutěží v okrese, kraji i celostátně. Natáčel také pro Československý rozhlas a televizi.¹⁶

Pan učitel Pavlíček byl mezi svými žáky známý jako výborný muzikant i pedagog, který vždy vyžadoval naprostou disciplínu a kázeň. Přes dosažené úspěchy ve své práci nikdy nepolevoval. V čele souboru stál 38 let a věnoval mu veškerý svůj volný čas. Obsazení orchestru vypadalo v té době jinak, než je tomu dnes. Odpovídalo soudobým dechovým souborům. Svoji koncertní činností si orchestr brzy vybudoval dobré jméno v širokém okolí.¹⁷

V roce 1971 proběhl první výjezd orchestru do zahraničí. Jak již bylo zmíněno, škola navázala spolupráci s východoněmeckým městem Crimmitschau. Výjezdy do Německa se poté staly tradicí. Díky nim měl orchestr mimo jiné možnost získat spoustu nových not od ostatních orchestrů a navázat určité kontakty prospěšné do budoucna.¹⁸

V roce 1998 převzal vedení orchestru Eduard Makovský, který vedl orchestr 10 let. Pod jeho taktovkou se rozšířilo nástrojové obsazení o flétnu, pikolu, hoboj, lesní roh, fagot a saxofon. Z klasické „dechovky“ se stalo hudební těleso, které svým obsazením odpovídalo mezinárodnímu standartu.¹⁹

¹⁶ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

¹⁷ HUSÁK, Š., MIKŠOVÁ, M., MIKŠOVÁ, Z., BAGAROVÁ, E. *Almanach 2010 vydaný u příležitosti 50. výročí založení dechového orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem*. Žďár nad Sázavou: Tiskárna UNIPRESS, 2010

¹⁸ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

¹⁹ MAKOVSKÁ, Jitka. *Hudební historie a současnost Bystřice nad Pernštejnem*. 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Bělohávková, Petra.

V roce 2000 disponoval orchestr 60 hráči a věkový průměr byl 13 let. Pod novým vedením získal orchestr první ocenění v květnu 2000 na Národní soutěžní přehlídce dětských dechových hudeb Čermákovo Vysoké Mýto. Ve stejném roce začaly koncerty orchestru zpestřovat mažoretky DDM²⁰ v Bystřici nad Pernštejnem. Eduard Makovský se stal opravdovým průkopníkem orchestru. Těleso získávalo na prestiži a také zásluhou uměleckého vedoucího objelo značnou část Evropy. DO²¹ koncertoval nejen ve zmíněném Německu, ale také v Maďarsku, Itálii, Polsku, Francii, Belgii či na Korsice.

V září roku 2008 z vedoucí funkce odstoupil pan učitel Eduard Makovský. DO převzal osmadvacetiletý učitel Štěpán Husák, dipl.um. S mladistvou energií a zápalem vedl děti nejen k hudbě, ale i lidskému citění. Většina starších hráčů orchestr opustila, pod novým vedením hrálo v orchestru 45 hudebníků. Jejich prvním úspěchem bylo absolutní vítězství na Národní přehlídce dechových hudeb Čermákovo Vysoké Mýto.²²

Pan učitel Štěpán Husák je úspěšným dirigentem souboru již 15 let. Pomocnou rukou mu je bývalý žák a hráč orchestru, Antonín Pokorný DiS., nyní učitel na ZUŠ BnP. Účast hráčů v orchestru bohužel postupně klesá, což způsobil i COVID-19. Žáci již nejeví takový zájem o dechovou hudbu. Na ZUŠ není hra v dechovém orchestru povinností a hráči raději navštěvují menší komorní uskupení. Orchestr v současnosti disponuje asi 30 členy. Některé nástroje nejsou obsazené, hráčské party se tak musí přepisovat pro jiné nástroje, aby byl částečně zachován celkový dojem skladeb. DO nadále zodpovědně reprezentuje školu, pravidelně se účastní dění ve městě, absolvuje festivaly, soutěže a soustředění.²³

2.2 Zkoušky, soustředění orchestru

Pod vedením pana učitele Josefa Pavlíčka probíhaly zkoušky orchestru úplně jiným způsobem než dnes. Dnešní hudebníci si jeho styl výuky sotva umí představit. Orchestr zkoušel třikrát týdně od šesti hodin ráno, následující dny v odpoledních hodinách. Výběr členů probíhal pod přísným dohledem. Před vystoupeními se zkoušelo ještě častěji a důkladněji.

Pod taktovkou Eduarda Makovského probíhaly zkoušky jednou týdně. Pravidelně se konala letní soustředění DO. V roce 1999 proběhlo letní soustředění na Lipně. V kronice

²⁰ Dům dětí a mládeže

²¹ Dechový orchestr

²² Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2008-2009, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

²³ Rozhovor se Štěpánem Husákem, dipl.um., Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

ZUŠ je uvedeno: „*Letní soustředění na Lipně – dětem pomohlo kvalitně se připravit na jejich první zahraniční výměnný zájezd do německého města Halle/Saale, kam je pozvali naši dlouholetí němečtí přátelé z hudební láně p. Wolfganga Töpfera, dirigenta Jugendblasorchestru tamní školy.*“ E. Bagarová²⁴

V letech 2000, 2001 a 2002 se soustředění uskutečnilo v kempu Jitřenka ve vesnici Vír. Okolí lemuje krásná příroda a lesy. Po náročných zkouškách mohli hudebníci relaxovat v přírodě a nasávat čerstvý vzduch. Také díky tomu se Jitřenka stala oblíbeným místem k tréninku a soubor se do kempu opakovaně vracel.

V roce 2003 proběhlo soustředění na Luckém vrchu, poblíž města Poličky. V roce 2005 disponoval DO 90 členy. Jednalo se o období největšího počtu hráčů. Muzikanti se zúčastnili již sedmého letního soustředění ve Sněžném. Soustředění trvalo týden a orchestr zkoušel šest hodin denně a ve volných chvílích trénoval pochodování.²⁵

Vzhledem k počtu hudebníků se v listopadu 2005 DO přesunul do pavilonu bývalé mateřské školy, který poskytlo město k pronájmu. Tím se částečně vyřešil nedostatek prostoru pro orchestr v budově ZUŠ. V prostorách orchestr zkoušel až do školního roku 2011-2012, kdy došlo k přesunu základní umělecké školy. Před otevřením nové budovy ZUŠ si dechový orchestr zařídil provizorní zkušebnu v KD. Od roku 2012 probíhají zkoušky ve velkém sále v nové budově ZUŠ BnP na ulici Nádražní 1300.²⁶

Pod vedením Štěpána Husáka zkouší orchestr každý pátek od 17 do 19:30 hodin. Zkoušky jsou koncipovány na základě rozvržení obsazenosti orchestru. Připravenost dirigenta je nutná, někdy mu plány naruší malý počet účastníku na zkoušce. Před vystoupením občas probíhají víkendová soustředění v budově ZUŠ.²⁷

2.3 Repertoár, koncertní oblečení

V počátcích vzniku DO hrál dechové skladby a budovatelské písně. Teprve posléze se začaly objevovat skladby orchestrálního charakteru. Následně si orchestr do repertoár zařadil zejména pochodové písně a tance jako valčík, polka, foxtrot či slowfox. Jednalo se o skladby českých i zahraničních umělců. Například: *Vjezd gladiátorů* – Julius Fučík,

²⁴ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

²⁵ MAKOVSKÝ, E. *DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem* [online]. [cit. 2023-05-30]. Dostupné z: <https://do-bystricenp.estranky.cz/>

²⁶ Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2005-2006, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

²⁷ Rozhovor se Štěpánem Husákem, dipl. um., Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

Slovenský pochod – Karel Pádivý, *Šly panenky* – Emil Štolc, *Dixie pochod* – Rudolf Miška, *Slovácký tanec* – František Maňas, *Tenorová polka* – Gustav Janík, *Malá polonéza* – Josef Charvát, *Valčík na rozloučenou* – Robert Burns, *Promenádní polka* – Vlastimil Halada, *Ta naše písnička česká* – Karel Hašler. Mezi orchestrální skladby, se kterými orchestr vystupoval patří *Romance pro tenor* – Jaromír Staněk, *Let čmeláka* – Nikolaj Rimskij-Korsakov, *Starý bručoun* – Julius Fučík. Většinu skladeb soubor provozuje dodnes.

Dirigent souboru se snažil repertoár vzhledem k úbytku členů zjednodušit. Některé nástroje je možné alterovat jinými, to se orchestru celkem daří. Repertoár se v současnosti skládá z klasické, dechové hudby, pochodů, polky. Valčíkům se dirigent striktně vyhýbá. Dále obsahuje spousty skladeb Františka Kmocha, předního českého skladatele dechové hudby. Například: *Česká muzika*, *Koline, Koline*, *Muziky, muziky*, *Jara mládí*. DO má ve svém programu také úpravy populárních skladeb jako *Jesus Christ Superstar* – A. L. Webber, *New York, New York* – John Kandler, *Četník ze Saint Tropez* – ze stejnojmenného filmu, *Moment for Morricone* – Ennio Morricone, *Time to say goodbye* – Lucie Quarantotto, také skladby od skupin Abba či Queen.

Souborové oblečení se v začátcích působení skládalo z bílé košile, kravaty a černých kalhot. Dle dochovaných fotografií vystupoval dechový orchestr od roku 1991 v novém společném oděvu. Sestával z černých kalhot a bílé košile doplněné červenou vestu se znakem města Bystřice nad Pernštejnem. Opravdu dlouhou dobu bylo orchestrální oblečení stejné a dědilo se po několik generací.

V roce 2008 soubor obdržel sponzorský dar od Železáren Štěpánov, díky němuž si mohl pořídit nové souborové oblečení. Jednalo se opět o černé kalhoty s bílou košilí tentokrát doplněnou o modrou vestu. Na některých vystoupeních se ale orchestr stejně objevoval v původní červené vestě.

Podle dochovaných fotografií lze soudit, že se souborové oblečení definitivně změnilo až kolem roku 2018. Ve fialové košili s bílou kravatou, na jejímž spodním okraji se tyčí logo ZUŠ BnP, vystupuje soubor do dnes. Na některých koncertech se orchestr objevuje v bílé košili a černých kalhotách.

2.4 Koncertní činnost

Od počátku činnosti doprovázel DO nespočet kulturních akcí konaných ve městě a blízkém okolí. Roku 1964 vystoupil společně s ostatními žáky LŠU v Bystřici

nad Pernštejnem, Víře a Rovečném. Prvního května provedl soubor hymnu na prvomájových oslavách ve městě.

V roce 1965 vystoupil orchestr u příležitosti vítání armádního generála L. Svobody v bystřické sokolovně. Ve stejném roce koncertoval například při slavnostním předávání občanských průkazů, či při oslavách prvního května.

V červnu 1971 proběhlo vystoupení na celostátní poradě vedoucích školních pracovníků krajského národního výboru a pracovníků ministerstva školství. V průběhu dalších let orchestr vystupoval v rámci interních koncertů LŠU.

Ve školním roce 1980-1981 proběhlo vystoupení při příležitosti otevření nového kulturního domu. V následujícím školním roce vystoupil orchestr při slavnostním otevření nové budovy LŠU.

V roce 1984 vystoupil soubor na koncertě na počest Roku české hudby ve velkém sále KD BnP.

V následujícím roce 1985 proběhl koncert věnovaný 40. výročí osvobození naší vlasti. V únoru 1988 vystoupil dechový orchestr na koncertě, který byl pořádán na počest 40. výročí Února.

Při příležitosti 30. výročí vzniku dechového orchestru se 15. února 1990 uskutečnil koncert ve velkém sále KD BnP. Vedoucího orchestru, Josefa Pavlíčka, ocenili zástupci města za jeho dlouholetou práci. Výtěžek ze vstupného dobrovolného byl zaslán do Dětské fakultní nemocnice v Brně s mottem: „Děti dětem“. U příležitosti pražské výstavy „Kde domov můj“ jejímž hlavním exponátem byla bystřická socha TGM²⁸, dílo Vincence Makovského, zahájil slavnostní koncert bystřický orchestr. Otevření výstavy se konalo 4. května 1990. Druhý den dopoledne a odpoledne dechový soubor obstarával promenádní koncert Na příkopě, kde sklidil velký úspěch. Na základě tohoto úspěchu se uskutečnily ještě dva promenádní koncerty, 10.6. na náměstí Republiky a 24.6. na Staroměstském náměstí.

V listopadu 1993 se konal jubilejní koncert k oslavám 35. výročí založení dechového orchestru. Na koncertě zazněl průřez nejoblíbenějšími skladbami za celou dobu činnosti souboru.

V květnu 1999 proběhl koncert DO ZUŠ BnP v KD v Dalečíně. Ve školním roce 2000 a 2001 koncertoval soubor téměř každou sobotu a neděli po okolí. Dále byl orchestr součástí 2. celostátního setkání dechových orchestrů v KD, které zorganizovala ZUŠ

²⁸ Tomáš Garrigue Masaryk

za pomoci města Bystřice nad Pernštejnem, KD a sponzorů. Dechový soubor se také podílel na kulturním programu dne otevřených dveří sídla Kraje Vysočina.

V následujícím školním roce byl uspořádán benefiční koncert na pomoc zatopeným školám v Českých Budějovicích. Z výtěžku vstupného byla zaslána částka 4000 Kč do ZUŠ v Českých Budějovicích.

2003-2004: Orchester se zúčastnil 3. celostátního setkání dechových orchestrů v KD BnP. Proběhlo 10. setkání dětských a mládežnických dechových orchestrů ve Vimperku, kde zazněly skladby českých skladatelů Fučíka, Trojana, Staňka a písně od Beatles a Queen. Závěr koncertu patřil společnému provedení nejznámějších českých pochodů, při kterém současně hrálo 270 muzikantů.

V dubnu 2008 se odehrálo tradiční setkání dechových orchestrů. Zúčastnily se pouze dva orchestry – ZUŠ Nové Město na Moravě a Bystřice nad Pernštejnem. DO vystoupil s programem, kde zazněly skladby jako *Kilkenny rhapsody*, *Abendstimmung*, *Visit to George Gerswin*. Tohle setkání bylo pro DO výjimečné, jelikož se zde loučil se svým dirigentem Eduardem Makovským, který orchestr vedl 10 let.

V roce 2010 oslavil DO jubilejní 50. výročí. Při této příležitosti orchestr uspořádal koncert a vedení vydalo almanach. Sborník mapuje historii a dosavadní úspěchy orchestru. V následujících letech se orchestr účastnil zejména festivalů a soutěží.

Roku 2019 dostal orchestr možnost koncertovat v Senátu Parlamentu ČR. Hudebníci z Bystřice nad Pernštejnem zde zastupovali Kraj Vysočina. Koncert se konal v krásném prostředí Valdštejnské zahrady v Praze v rámci festivalu ZUŠ Open. V roce 2022 soubor vystoupil při otevření parku hornictví v Bystřici nad Pernštejnem. Dále těleso každoročně účinkuje na bystřických hodech a dalších akcích města.²⁹

2.5 Festivaly, přehlídky

2.5.1 Zahraniční festivaly, přehlídky

Dechový soubor se v květnu 1993 zúčastnil významného evropského festivalu *Deutsche Jugend in Europa*³⁰. Na festivalu byl jediným zástupcem z České republiky. Tento festival měl za cíl spojit hudbou mladé lidi, muzikanty celé Evropy. Všichni účastníci

²⁹ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2018-2019, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

³⁰ Festival si klade za cíl spojovat hudbou mladé lidi a probíhá dodnes.

v Duderstadtu, kde se festival konal, prožili několik krásných dnů. Poznali spoustu nových přátel, společně vystupovali na několika koncertech denně v Duderstadtu i okolí.

V roce 2001 reprezentoval orchestr Českou republiku opět v německém městě Duderstadt. Tentokrát zahrál na festivalu zemí Evropské unie – Europe ohne Grenze (Evropa bez hranic).

V květnu 2002 vystoupil DO spolu s mažoretkami na Mezinárodním festivalu dechových orchestrů v Budapešti. V září se zúčastnil Mezinárodního festivalu pochodových hudeb v italském městě Roncone, kde získal šesté místo.³¹ Festival byl zahájen průvodem všech orchestrů, které pochodovaly městem. Po městě byli rozmístěni porotci a sledovali jednotlivá vystoupení. Nehodnotila se pouze bezchybnost provedení, ale také oblečení a celkový vzhled uskupení. Žáci si odvezli nejen nové zkušenosti, ale zejména spoustu zážitků a pozvání na další zahraniční festivaly.

V březnu 2003 doprovázel orchestr třebičské mažoretky na karneval ve francouzském městě Limoges. Pozvání na festival přijalo 33 souborů z celého světa. Mezi ty nejexotičtější patřili bojovníci s kopími z Tahiti a brazilští indiáni. Karnevalový průvod na své pouti ulicemi urazil čtyři kilometry. Bystřický orchestr při dlouhé cestě zahrál přes 50 pochodů českých skladatelů.³² V září stejného roku byl orchestr spolu s mažoretkami DDM pozván na II. Mezinárodní dny hudby a folklóru do polského města Leszno. V rámci festivalu se DO zapojil do mezinárodní soutěže dechových hudeb, které se zúčastnilo 11 orchestrů. Bystřický orchestr byl odměněn stříbrným pásmem.

V roce 2004 orchestr vystupoval dvakrát ve Francii. Mažoretky z Nového Města na Moravě dostaly pozvání do jihofrancouzského města Apt v Provence, kam vyjely v doprovodu hudebníků. Orchestr byl vyhlášen nejlepším souborem festivalu a pozván starostou města jakožto čestný host na radnici. Na podzim odjel orchestr s mažoretkami do Paříže. Dostal pozvání na základě svého vystoupení na Mezinárodním festivalu dechových hudeb v Praze v lednu 2004. Navštívili předměstí Paříže, městečko Louveciennes, kde se každoročně konají slavnosti květin. Orchestr pochodoval ve slavnostním průvodu, který trval přes čtyři hodiny. Součástí průvodu bylo také 12 alegorických vozů.³³

³¹ Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2001-2002, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

³² MAKOVSKÝ, E. *DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem* [online]. [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://do-bystricenp.estranky.cz/>

³³ MAKOVSKÝ, E. *DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem* [online]. [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://do-bystricenp.estranky.cz/>

Ve školním roce 2004-2005 vyjel orchestr na Mezinárodní festival dechových hudeb do Polska. IV. Mezinárodních dnů hudby a folklóru se zúčastnilo 14 orchestrů. Bystřický dechový orchestr v této konkurenci dosáhl největšího úspěchu ve své 45leté historii – výhra Zlatého pásma a získání Zlatého rohu. Dále se orchestr vypravil na Mezinárodní festival a karneval na ostrově Korsika. DO s mažoretkami absolvoval karnevalový průvod. V nočním programu účinkovaly pouze dva vybrané orchestry, bystřický orchestr společně s italským dechovým orchestrem. Orchestr se zúčastnil Mezinárodní přehlídky dechových orchestrů v Německu. O rok později proběhla návštěva Francie. DO reprezentoval školu s rozmanitým repertoárem české dechové hudby tentokrát ve městech Monte Carlo, Saint Tropez a Cannes.³⁴

V dubnu 2007 soubor opět podnikl zahraniční cesty. Vystoupil na festivalech v Belgii, Francii a Německu. V novinovém článku je uvedeno: „*Zatímco ve Francii jsme vystupovali sami, v obou belgických městech Fleurus i Herve bylo v dlouhých průvodech téměř 60 skupin účinkujících z celého světa (např. USA, Martinic aj.) Byli jsme zařazeni do čela průvodu vedeného oddílem jízdní policie. Této pocty si vážíme o to víc, že belgické dechové orchestry jsou nejlepší v Evropě.*“³⁵

Po dlouhé pauze orchestr vycestoval do zahraničí až v roce 2019. Zúčastnil se třídního mezinárodního festivalu Alte Kameraden, v nedalekém Polsku. Proběhlo zde setkání osmi různorodých orchestrů ze čtyř zemí, které si byly vzájemnou inspirací.³⁶

2.5.2 Festivally a přehlídky v České republice

Ve školním roce 1999-2000 vystoupil orchestr na soutěžní přehlídce dechových orchestrů ve Vysokém Mýtě a dále na festivalu ve Vimperku.

O rok později vystupoval na soutěžní přehlídce dechových orchestrů ve Zbirohu. V lednu se zúčastnil Mezinárodního festivalu dechových hudeb v Praze, kterého se mimo jiné zúčastnily dechové orchestry z Belgie, Polska, Nizozemí, Itálie a Německa. DO ZUŠ Bnp obsadil v tvrdé konkurenci bronzové pásmo. Dále vystoupil na Národní přehlídce dechových orchestrů ve Vimperku a na Mezinárodních hudebních dnech v Děčíně. V témže školním roce si z Národní přehlídky dechových orchestrů ve Vysokém Mýtě odvezl čestné

³⁴ Kronika Základní umělecké školy 2004-2005, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

³⁵ MAKOVSKÝ, E. Do města čokolády. *Novinky*. Bystřice nad Pernštejnem. 2007/4, s. 14.

³⁶ *Základní umělecké škola Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. [cit-2023-05-30]. Dostupné z: <https://www.zusbnp.cz/>

uznání za kultivovaný zvuk orchestru a za provedení Čermákovy skladby *Slavnostní přehlídka*.

Ve školním roce 2002-2003 a 2003-2004 vystoupil dechový soubor na Mezinárodním festivalu dechových hudeb v Praze a Národní přehlídce dechových orchestrů ve Vimperku.

Ve školním roce 2004-2005 se orchestr zúčastnil Národní přehlídky dechových orchestrů ve Vítkově, Vimperku a Vysokém Mýtě.

Roku 2009 se DO pod novým vedením zúčastnil 17. ročníku Čermákova Vysokého Mýta – Národní přehlídky dechových orchestrů. Získal ocenění absolutního vítěze, obdržel několik zvláštních cen poroty. Ocenění za hru na hoboj, pro nejmladšího účastníka, za kultivovaný projev, za nejlépe zahrnou Čermákovu skladbu *Břetislav* a za nejlepší výkon sekce dřevěných nástrojů. Od divácké poroty obdržel 2. místo.

V roce 2010 absolvoval přehlídku dechových orchestrů ve Žďáře nad Sázavou. Dále Národní soutěžní přehlídku dětských dechových hudeb Čermákovo Vysoké Mýto, kde obdržel cenu za kultivovaný projev, za dynamiku skladeb a za provedení skladby *Pozdrav Venuši*.

V následujících letech se orchestr každoročně účastnil Národní přehlídky ve Vysokém Mýtě. V roce 2011 obdržel cenu pro nejmladšího účastníka, za nejlepší dirigentský výkon a za nejlepší provedení Čermákovy skladby. V roce 2012 získal cenu diváků, cenu za souhru v basové sekci, za provedení skladeb Jana Čermáka *Břetislav* a za provedení skladby *Předehra pro dechový orchestr*. V následujícím roce si z festivalu odvezl cenu za provedení skladby, za výběr repertoáru a ocenění pro nejmladšího hráče.

Ve školním roce 2014-2015 získal několik zvláštních uznání poroty, za kultivovaný hudební projev, za provedení skladby Jana Čermáka – *Májová polka* a za dynamické provedení skladby Václava Maňase – *Pozdrav Venuši*.

Následující školní rok obdržel zvláštní uznání poroty za provedení skladby Pavla Staňka – *My Country* a získal ocenění za nejmladšího aktivního hráče.

V roce 2018 se DO zúčastnil 26. ročníku Národní soutěžní přehlídky dechových orchestrů – Čermákovo Vysoké Mýto. Soutěže se zúčastnilo šest orchestrů. Bystřický orchestr si odvezl celkem tři ocenění. Cenu za provedení skladby *Břetislav* od Jana Čermáka, za nejlepší provedení zahraniční skladby *One moment in time*, v neposlední řadě se stal absolutním vítězem celé přehlídky.³⁷

³⁷ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2018-2019, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

V květnu 2023 tradičně vystoupil na přehlídce Čermákovo Vysoké Mýto. Přehlídka je každoroční tradicí, na počest skladatele Jana Čermáka. Ten složil řadu skladeb pro dechové a smyčcové orchestry. Akce se koná již od roku 1993 a soubor se doposud zúčastnil již mnoha ročníků. Také v tomto případě získal několik uznání poroty. Cenu za provedení skladby Jana Čermáka, za pestrost hudební dramaturgie a za sólový výkon ve skladbě *Píseň osamělého pastevce*.³⁸

2.6 Soutěžní úspěchy orchestru

Ve školním roce 1960-1961 se dechový soubor poprvé zúčastnil soutěže dechových orchestrů. Postoupil do krajského kola a odvezl si třetí cenu.

Školní rok 1962-1963 také přinesl účast v okresním kole STM³⁹. Dechový soubor se umístil na 1. místě. V následujícím školním roce získal soubor první ocenění na soutěži žákovských dechových orchestrů v okresní i krajské soutěži. Dále se opět umístil na prvním místě v krajském kole STM – soutěže souborů. V roce 1965 získal 1. místo v celostátní soutěži STM v Bratislavě.

V únoru 1971 DO obsadil 3. místo na soutěži dechových orchestrů LŠU v Ostravě. Ve školním roce 1976-1977 se zúčastnil stejné soutěže, tentokrát získal 2. místo.

1979-1980: Dechový soubor vyjel na celostátní soutěž v Ostravě, kde obsadil 3. místo. V článku je uvedeno: „*Dechový soubor LŠU v Bystřici nad Pernštejnem vedený Josefem Pavlíčkem se ve dnech 16. – 18. května zúčastnil ústředního kola celonárodní soutěže LŠU v Ostravě, kde získal 3. místo ve své kategorii. Je to úspěch, který lze hodnotit jako vzornou reprezentaci nejen školy, ale i celého okresu. V poslední době se soubor zapojil při oslavách 35. výročí osvobození a při oslavách 400. výročí povýšení Bystřice na město. Při této příležitosti bylo souboru uděleno čestné uznání OV KSČ.*“⁴⁰

Ve školním roce 1991-1992 se v okresním kole soutěže dechových orchestrů ve Velké Bíteši umístil na 1. místě, v krajském kole v Brně získal 2. místo.

DO Josefa Pavlíčka se v roce 1994 zúčastnil soutěže dechových orchestrů v okresním kole, které se konalo v KD BnP zvítězil. V oblastním kole v Hulíně opět zvítězil a postoupil do národní soutěže v Kolíně, odkud si odvezl krásné třetí místo.

³⁸ *Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. [cit-2023-05-30]. Dostupně z: <https://www.zusbnp.cz/>

³⁹ Soutěž tvořivosti mládeže

⁴⁰ ČECHOVÁ, R. Reprezentace okresu. *Vysočina*. OV KSČ a ONV ve Žďáru nad Sázavou, 1980/6, XXI. ročník

V roce 2004 proběhlo v KD BnP okresní kolo národní soutěže ZUŠ. DO získal 1. místo, v krajském kole v Pelhřimově získal 2. místo

Ve školním roce 2006-2007 si orchestr ke svým mnoha oceněním připsal 2. místo z krajské soutěže dechových orchestrů v Pelhřimově.

Roku 2010 obdržel ve školního kole soutěže ZUŠ 1. místo a v krajském kole 2. místo. Ve školním roce 2013-2014 se zúčastnil krajského kola soutěže dechových orchestrů v Pelhřimově, získal 1.místo. Z celostátní soutěže dechových orchestrů v Letovicích si odvezl čestné uznání.⁴¹

Na základě účinkování v Senátu ČR v květnu 2019 byl orchestr jmenován do Národní rozhlasové soutěže pro mladé hudebníky Concerto Bohemia 2020. Ve své věkové kategorii (14-17 let) se orchestr stal laureátem Concerta Bohemia, v této kategorii získal 2. místo. Dále byl vybrán mezi nejlepší tělesa, která se představila na slavnostním koncertě laureátů ve velkém sále Paláce Žofín. Celý koncert byl zároveň vysílán živě na rozhlasové stanici Vltava.⁴²

2.7 Zahraníční zájezdy

Historicky první zahraniční zájezd DO proběhl v březnu roku 1971. Orchestr pod vedením Josefa Pavlíčka odcestoval koncertovat do východoněmeckého města Crimmitschau, kde sklídl zasloužený ohlas.

Cestování nebylo dříve tak dostupné jako dnes. Proto proběhla další zahraniční cesta až o pět let později. Ve školním roce 1976-1977 orchestr vycestoval do Maďarska, kde velice úspěšně reprezentoval nejen školu, ale celé město.

V září 1978 se DO spolu s představiteli města Bystřice nad Pernštejnem zúčastnil týdenního družebního setkání ve městě Crimmitschau. Další návštěva družebního města proběhla počátkem listopadu 1987 na pozvání rady kraje Werdau. V článku je uvedeno: *„Rada kraje Werdau ve svém dopise hodnotí vystoupení velmi dobře. Soudruh učitel Pavlíček obdržel čestnou plaketu kraje a byl zapsán, jakožto její nositel, v čestné knize. Byli*

⁴¹ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2013-2014, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁴² *Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem.* [online]. [cit-2023-05-30]. Dostupné z: <https://www.zusbnp.cz/>

*jsme ubezpečeni, že soubor svým vystupováním dobře reprezentoval nejenom naši školu, ale celou vlast. Pocit radosti z tohoto úspěchu je nejkrásnější odměnou.*⁴³

Na začátku školního 1991-1992 DO hostoval v Crimmitschau a koncertoval při slavnostním výročním trhu a otevření renovovaného středu města. V prosinci 1992 odjel soubor opět do SRN⁴⁴. Muzikanti byli ubytováni v rodinách německých hudebníků z mládežnického orchestru v Halle-Neustadt.

V srpnu 1993 přijali pozvání ředitel ZUŠ Svatopluk Bagara a Josef Pavlíček na tradiční oslavy výročí založení města Crimmitschau. Výjezdu se samozřejmě zúčastnil i DO ZUŠ BnP, který obohatil oslavy svým vystoupením. V roce 1994 a 1995 orchestr opět účinkoval ve městě Crimmitschau, tentokrát na tradičních trzích města.

V období od 1. do 4. října 1999 se konal výměnný pobyt hudebníků bystřického orchestru a Mládežnického dechového orchestru v Halle-Neustadt. Čeští žáci odcestovali do Německa a ubytovali se v německých rodinách. Proběhlo několik koncertů, celý pobyt zakončili společným vystoupením českých a německých muzikantů.

O rok později vycestoval orchestr do německého města Zwickau. V červnu téhož roku se opět konal čtyřdenní výměnný pobyt s Mládežnickým dechovým orchestrem Halle-Neustadt pod vedením Wolfganga Töpfera. V září 2001 koncertoval DO na Saských slavnostech ve Zwickau v SRN. V té době měl soubor 50 členů, zvýšil se počet zkoušek, ale i jeho kvality.

Po delší pauze, ve školním roce 2010-2011, odjel DO koncertovat do Crimmitschau. V současné době se také vzhledem k počtu členů orchestru zahraniční výjezdy nekonají.⁴⁵

⁴³ ČECHOVÁ, R. Odvedli kus poctivé práce. *Vysočina*. OV KSC a ONV ve Žďáru nad Sázavou, 1987/12, XXVII. ročník.

⁴⁴ Spolková republika Německo

⁴⁵ Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2010-2011, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

3 Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského

3.1 Smyčcový soubor

V roce 1962 začal na Lidové škole umění v Bystřici nad Pernštejnem vyučovat Něhoslav Kyjovský hru na smyčcové nástroje. O pět let později, roku 1967 založil smyčcový soubor, který na škole působil 35 let. Počet členů orchestru se pohyboval okolo 20 hráčů. Soubor za krátkou dobu dosáhl vysoké kvality a neustále se zlepšoval. Účastnil se samostatných koncertů i vystoupení v rámci LŠU.

Poslední koncert proběhl v dubnu 1997. Vystoupili zde současní a bývalí žáci pana učitele Kyjovského. V kronice je uvedeno: „*Ti všichni mu přišli poděkovat za celoživotní práci, za to, že za 35 let působení na ZUŠ BnP z nich vychoval spoustu hudebníků, učitelů, odborníků i muzikantů pro radost.*“⁴⁶

3.2 Historie a současnost

V roce 2001 nastoupila na ZUŠ Mgr. Lenka Macháčková, bývalá žákyně Něhoslava Kyjovského. Celé dětství působila v jeho houslovém orchestru, i proto se rozhodla smyčcový soubor obnovit. O původním vedoucím Něhoslavu Kyjovském tvrdí: „*Pan učitel Kyjovský byl přísný, ale důsledný. Vyžadoval perfektní připravenost na hodiny a netoleroval lenost. Zároveň dokázal inspirovat a byl hnacím motorem orchestru.*“⁴⁷

Lenka Macháčková nejprve založila smyčcové kvarteto. Díky velkému zájmu dětí i bývalých žáků se začal orchestr postupně rozrůstat a čítal kolem 25 členů. Na počest jeho zakladatele dostal název Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského (dále SONK).⁴⁸ V roce 2009 bylo založeno občanské sdružení, později zapsaný spolek SONK, z.s. při ZUŠ BnP. Účelem spolku je organizace, příprava a provádění kulturních vystoupení pro veřejnost na základě amatérské a charitativní činnosti.⁴⁹

⁴⁶ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁴⁷ Rozhovor s Mgr. Lenkou Macháčkovou, Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

⁴⁸ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach k 10. výročí založení Orchestru Něhoslava Kyjovského 2001-2011*. Žďár nad Sázavou: UNIPRESS s. r. o., 2011

⁴⁹ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 12.

Orchestr tvoří čtyři nástrojové skupiny: 1., 2., 3. housle společně s violami, violoncella s kontrabasem. Obsazení orchestru sestává ze současných žáků, ale zejména absolventů ZUŠ a pohybuje se mezi 25 až 28 členy. Zkušení hráči jsou vstřícní a nápomocní mladším žákům. Naopak mladistvý kolektiv je mnohdy inspirací a hnacím motorem pro starší osazenstvo. Setkávají se zde různé generace hudebníků, přesto celé těleso dohromady perfektně funguje.

3.3 Zkoušky, soustředění orchestru

Smyčcový orchestr zkouší každý pátek od 18 do 19:30 hodin. Termín zkoušek je zvolen tak, aby vyhovoval všem hráčům. Soubor navštěvují také vysokoškolští studenti, kteří na víkend dojíždí domů. Starší členové chodící do zaměstnání se v páteční podvečer u hraní odreagují.

Při nácviu náročnějšího repertoáru nebo před koncertem často probíhají dělené zkoušky. Jednotlivé sekce trénují od 17 hodin, poté se zkouší společně. Samostatný trénink šetří spoustu času. Na hlavní zkoušce se řeší zejména vzájemná souhra, dynamika či agogika skladeb.

Před vystoupením se konají i víkendová soustředění. Zkouší se většinou v neděli dopoledne od 9 do 12 hodin. Tato soustředění probíhají v případě větších a náročnějších koncertů, kdy orchestr trénuje s dalšími dechovými, bicími nástroji či rockovou skupinou.

Důležitou součástí zkoušek je umělecká vedoucí, od které se vždy očekává precizní připravenost. Dirigentka musí mít jasnou představu, jaký by skladba měla mít výraz a dopad na posluchače. Dle jejích slov: „*Snažím se hráčům vymyslet nějaký příběh, motiv, který by viděli před sebou a dokázali pak energii skladby předat posluchačům. To mi připadá asi nejnáročnější krok a jsem ráda, že se mi to prozatím, alespoň podle ohlasů, daří.*“⁵⁰

3.4 Repertoár, koncertní oblečení

Repertoár orchestru zahrnuje přibližně 300 skladeb od renesance po současnost. Orchester s oblibou interpretuje skladby starých mistrů jako byli barokní skladatelé, A. Vivaldi, J. S. Bach, G. F. Händel. Dále disponuje značnou zásobou klasicistního repertoáru skladatelů C. Stamice, J. Haydna, W. A. Mozarta a B. Martinů. V neposlední řadě

⁵⁰ Rozhovor s Mgr. Lenkou Macháčkovou, Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

těleso pořádá koncerty autorů období romantismu, B. Smetany, A. Dvořáka, P. I. Čajkovského a dalších. Z moderní doby provozuje skladby J. Lennona, E. Presleyho nebo E. Claptona. Dále pak úpravy populárních skladeb pro smyčcový orchestr. Například od české rockové kapely Olympic, hudební skupiny Lucie a mnoha dalších.⁵¹ (viz. podkapitola Balady a Romance)

Koncertní oblečení souboru je v průběhu let v podstatě stejné. Téměř každému koncertu dominuje černá barva. Hudebníci hrají v libovolném kusu černého oblečení, doplněného barevným šátkem či šperkem. Součástí souborového oblečení jsou bílé hedvábné šátky, barevné šátky s kytíčkami, modré šátky se šperkem. Mužští členové nosí kravatu či motýlka bílé, modré nebo jiné barvy. Vhodný doplněk se volí dle stylu události a momentální nálady.⁵²

3.5 Úspěchy orchestru, ocenění

První soutěž, které se SONK zúčastnil se konala roku 2003. V okresním kole soutěže smyčcových souborů získal 1. místo. Postoupil do krajského kola v Jihlavě, v němž obsadil 2. místo. Dále se v roce 2006 a 2009 účastnil krajského kola soutěže ZUŠ ve hře smyčcových souborů a žákovských orchestrů v Třebíči. V obou případech získal 1. cenu.

Mezi úspěchy orchestru se řadí účast na 10. setkání partnerských měst v německém městě Crimmitschau (2007). Jednalo se o první zahraniční výjezd. Proběhly celkem dva koncerty v chrámu Sankt Johanniskirche a na náměstí v centru města.

V roce 2010 proběhla anketa Zlatá jeřábina – Cena Kraje Vysočina za Kulturní počin. V této veřejné soutěži se orchestr s hudebně-tanečním představením Irské balady a romance umístil na 11. místě ze 30 nominovaných.⁵³

Ve školním roce 2011-2012 obdržel SONK 1. místo v krajském kole soutěže ZUŠ ve hře smyčcových souborů a žákovských orchestrů v Třebíči. V celostátním kole konaném v Olomouci získal čestné uznání.

2014-2015: Smyčcový orchestr získal 1. místo v krajském kole soutěže MŠMT ve hře smyčcových orchestrů v Jihlavě.

⁵¹ *Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského*. [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <http://www.sonk.cz/>

⁵² Rozhovor s Mgr. Lenkou Macháčkovou, Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

⁵³ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach k 10. výročí založení Orchestru Něhoslava Kyjovského 2001-2011*. Žďár nad Sázavou: UNIPRESS s. r. o., 2011

V červnu 2018 vyjel orchestr po velmi dlouhé době do zahraničí. Vystoupil na festivalu August v chorvatském městě Crikvenica a v jeho okolí.⁵⁴

V červnu 2021 obdržel SONK ocenění – Nositel tradic Bystřicka pro rok 2021. Ocenění uděluje město Bystřice nad Pernštejnem od roku 2012. Oceňuje jednotlivce či kolektivy, kteří udržují některou z tradic národopisných, řemeslných, společenských či rodinných, které patří k regionu Bystřicka.⁵⁵

Roku 2022 se zúčastnil krajského kola soutěže ve hře smyčcových orchestrů od 19 do 30 členů, kde získal 1. cenu. V ústředním kole v Olomouci se umístil na 3. místě.

3.6 Koncertní činnost

Smyčcový orchestr má za svou dvacetiletou kariéru na kontě nespočet zajímavých vystoupení. Každoročně pořádá několik vlastních koncertů, doprovází kulturní dění v Bystřici nad Pernštejnem, blízkém i vzdálenějším okolí.

Smyčcový orchestr poprvé vystoupil na Vánočním koncertě v kostele (2001). Tyto koncerty se staly tradicí. Každý rok v prosinci a lednu připravuje pro svoje věrné posluchače adventní program v rámci Vánočních a Tříkrálových koncertů. Většina vystoupení se odehrává v kostele svatého Vavřince v Bystřici nad Pernštejnem, kde často vystupují i další žáci ZUŠ BnP. Dále orchestr hostoval v kostele svatého Václava ve Zvoli, kostele svaté Kunhuty v Novém Městě na Moravě, v evangelickém kostele v Rovečném, Poutním kostele svatého Jana Nepomuckého na Zelené Hoře ve Žďáře nad Sázavou nebo v kostele Nejsvětější Trojice ve Zbyslavi. Soubor ve vánočním čase vystoupil na Vánočních trzích na Náměstí svobody v Brně (2008). Mezi další prosincová vystoupení se řadí *Vánoční poezie* (2003), *Vánoční rozjímání* (2005), *Předvánoční muzika* (2006), *Vánoční hvězdičky* (2008) a *Putování za Vánoční vůni aneb koledy a zvyky z celého světa hudbou, zpěvem slovem* (2009).⁵⁶

Orchestr doprovází sólisty při jejich absolventských vystoupeních, která se většinou konají na jaře. V jarních měsících dále pořádá samostatné koncerty, například: *Jarní koncert orchestru N. Kyjovského a pěveckého sboru Limbora* (2006), *Otevřené zahrady* (2013), *Jarní komorní koncert* (2015).

⁵⁴ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2018-2019, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁵⁵ *Mikroregion Bystřicko*. [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://www.regionbystricko.cz/>

⁵⁶ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach k 10. výročí založení Orchestru Něhoslava Kyjovského 2001-2011*. Žďár nad Sázavou: UNIPRESS s. r. o., 2011

Je nutno zmínit další netradiční projekty smyčcového orchestru. V roce 2006 se uskutečnila hudebně-dramatická událost k počtě génia Wolfganga Amadea Mozarta s názvem *Amadeus* – hudební představení v dobových kostýmech. O rok později proběhla v KD BnP nevšední podívaná, spojení tance a živé hudby. V rámci koncertu *Letem valčíkovým světem aneb od menuetu k valčíku*, zazněly ukázky menuetů od baroka až po současnou tvorbu. Dále valčíky známých skladatelů J. Haydna, G. Ph. Telemanna, L. Boccheriniho, J. Strausse a dalších. Tancem doprovázela taneční skupina „KROK sun KROK“ a žáci Střední zemědělsko-technické školy Bystřice nad Pernštejnem. Pro velký úspěch došlo k repríze koncertu. Výchovný koncert byl určen žákům základních škol. V červnu 2017 proběhla *Velká barokní noc s hudbou, tanci a ohňostrojem*. Koncert se konal v amfiteátru Masarykova náměstí BnP ve spolupráci se souborem barokních tanců Alla danza z Brna. Celé vystoupení bylo nevídané, závěr koncertu patřil skladbě *Hudba k ohňostroji* G. F. Händela. Při této skladbě předvedlo Theatrum pyrotechnicum z Českého Krumlova originální barokní ohňostroj. Dirigentka orchestru se na letním setkání hráčů na smyčcové nástroje – Slunohraní (2016), setkala s hudbou novodobého skladatele Dalibora Štrunce. Autora poprosila, zda by SONK mohl zpracovat jeho skladby. Koncert *Malované na cimbál* se uskutečnil v KD BnP. Spojení smyčcových, dechových nástrojů a cimbálu jako sólového nástroje bylo balzámem na duši.

SONK společně s Komorním sborem Alter ego provedl několik obnovených premiér vzácných děl. V roce 2011 a 2015 proběhla novodobá premiéra skladeb Jakuba Jana Ryby – *Missa in Es* (1809), *Missa in D Festis Nativitas Christi* (1788). Roku 2012 došlo k provedení fragmentu z roku 1827 – *Bílá paní Pernštejnská*, Emila Bočka a Emit A. Titl. V roce 2017 se konala doposud poslední novodobá premiéra skladby *Missa Sanctae Caecilie* – anonym.⁵⁷

3.6.1 Balady a romance

Koncertní projekt *Balady a romance* vznikl v roce 2007. Jedná se o spojení smyčcového orchestru s rockovými hudebníky, kteří společně účinkují na jednom pódiu. Celá léta orchestr doprovází rocková kapela Arzenal. Během let se osazenstvo hudební skupiny částečně proměnilo. Kapela nyní nese nový název Aligator.

⁵⁷ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021

Prvnímu koncertu předcházela velmi precizní příprava. Bylo třeba sehnat notový materiál. Lépe řečeno vybrat skladby, které se hodí pro smyčcový orchestr a přepsat je pro jednotlivé smyčcové sekce. Koncert se setkal s nebývalým úspěchem, vypovídá o tom vysoká účast posluchačů. Všechny koncerty byly hned od prvopočátku vyprodané a návštěvnost se pohybovala okolo 700 posluchačů a více.⁵⁸ Několikrát proběhly reprízy koncertů. Začátky byly pro všechny členy náročné. Smyčcový orchestr nebyl připraven na to, že při společném hraní s rockovou kapelou uslyší sotva sebe, natož ostatní hlasy. Časem se vše srovnalo, přibývalo společných skladeb a radosti z hraní. Program jednotlivých koncertů byl vždy sestaven velice pestře.⁵⁹

První z koncertů se uskutečnil v prosinci 2007 v KD BnP. V novinovém článku je uvedeno: „*Myslím, že všichni byli ohromeni, jak příjemně mohou souznít dva zcela jinak zaměřené soubory. Od první písně od The Verve: Bittersweet symphony přes skladbu Johna Lennona Imagine až po samý závěr, který vygradoval profesionálně zpracovanou písní od skupiny Metallica: Nothing Else Matters. Během každé skladby byl velmi bouřlivý a někdy až nekonečný aplaus, který se v našem KD často nevidí. Obecenstvo bylo tak strženo atmosférou, že „donutilo“ účinkující zopakovat další dvě skladby.*“⁶⁰

Vzhledem k velkému ohlasu a oblíbenosti proběhla v roce 2008 celkem tři vystoupení. První z nich se konalo v Olešnici na Moravě v rámci festivalu Olešnická kytka. V červenci vystoupilo uskupení v amfiteátru na Masarykově náměstí v Bystřici nad Pernštejnem.⁶¹ Kromě orchestru a rockové skupiny zde účinkovalo několik dalších hostů na různé hudební nástroje. V podání hudebníků zazněly známé skladby jako *Dreamer*, *Yesterday*, *Bittersweet symphony*, *Země vzdálená* a další.⁶² S obdobným programem zahráli muzikanti ještě v listopadu 2008 v KD BnP.

V rámci festivalu Bystřické kulturní léto (2009) nesly Balady a romance název *Ohnivě*. Koncert ozvláštnila ohnivá show v podání skupiny Ad infinitum z Polné u Jihlavy. Zazněly písně z filmu *Piráti z Karibiku*, nebo skladby od finské skupiny *Nightwish*. Podobné zpestření se odehrálo roku 2010, a to koncert s názvem *Irské balady a romance*. Tentokrát ve spolupráci se souborem irských tanců Démáirt. První vystoupení se konalo opět v rámci

⁵⁸ *Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského*. [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <http://www.sonk.cz/>

⁵⁹ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 59.

⁶⁰ VOJTA, R. Balady a romance – vynikající zážitek. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2007/11, II. ročník, s. 7.

⁶¹ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 42.

⁶² KÖNIGOVÁ, O. Bystřické léto v plném proudu. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2008/7, III. ročník, s. 12.

festivalu Olešnická kytka v Olešnici na Moravě. Repríza proběhla v amfiteátru bystřického náměstí. Těžiště tvořily irské melodie z představení *Lord of the Dance*. Poslední repríza se odehrála v prosinci téhož roku v KD BnP.⁶³

Na začátku roku 2013 se uskutečnily *Zimní balady a romance*, s výběrem dalších muzikantů a novou zpěvačkou Inkou Juříčkovou.

V rámci nevšedního projektu se doposud konalo 14 vystoupení. V letech 2013, 2018, 2019 a 2022 byl výtěžek z koncertů věnován na dobročinné účely.

3.6.2 Benefiční koncerty

Benefiční vystoupení jsou naprosto specifickou událostí zejména pro členy orchestru. Není nic krásnějšího než přispět kvalitní hudbou na dobrou věc. Orchester má na kontě celkem 17 benefičních koncertů. Celková částka ze všech vystoupení činí 318 700 Kč.

První benefiční koncerty se konaly v letech 2008 a 2009. Nesly název *II. a III. Benefiční večer s varhanami*. Obě vystoupení proběhla v kostele svatého Bartoloměje v Rozsochách.⁶⁴

V roce 2010 a 2011 se uskutečnil ojedinělý koncert s titulem *Vidět světlo v tmách*. Jak vypovídá samotný název, částka z koncertu byla věnována na podporu školy pro výcvik vodicích psů pro nevidomé – občanské sdružení Vodicí pes. Na těchto koncertech s orchestrem spolupracovala výborná sopranistka – nevidomá Pavla Čichoňová, která je zároveň patronkou sdružení.⁶⁵ V novinovém článku je uvedeno: „*Charismatická mladá žena svou osobností a svým úžasným sopránem nadchla a doslova okouzila posluchače. Skutečně nezapomenutelný zážitek pro všechny byl hned úvod koncertu. Když ztemnělým sálem zazněla „Ave Maria“, bylo těžké ubránit se slzám.*“⁶⁶

V letech 2012, 2013, 2014, 2017 a 2020 se uskutečnil *Tříkrálový koncert* v kostele svaté Kunhuty v Novém Městě na Moravě. V roce 2012 proběhl *III. Benefiční koncert orchestru a hostů* pro klub Úsměváčci.⁶⁷ Klub se zabývá volnočasovými aktivitami dětí

⁶³ *Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského*. [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <http://www.sonk.cz/>

⁶⁴ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 60.

⁶⁵ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2010-2011, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁶⁶ ELČKNEROVÁ, I. Viděli jsme světlo v tmách. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2010/5, V. ročník, s. 10.

⁶⁷ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 61.

s fyzickým a psychickým postižením. Děti si pro návštěvníky připravily jarmark, na kterém před koncertem propagovaly svoje výrobky.⁶⁸

Roku 2013 proběhly benefiční *Rockové balady a romance* pro Modrého hrocha. Koncert se uskutečnil v Kulturním domě Rubín v Brně. Nadační fond Modrý hroch dlouhodobě podporuje především dětskou traumatologii a děti po těžkých úrazech. Výtěžek z koncertu využila nadace na zakoupení malířských potřeb pro dětské pacienty ve Fakultní nemocnici Brno.⁶⁹

V roce 2016 se konal benefiční koncert s cimbálem *Malované na cimbál*. Koncert se konal v Masarykově onkologickém ústavu Žlutý kopec v Brně. Výtěžek ze vstupného byl určen pacientům s onkologickým onemocněním. Pro samotné hráče se jednalo o velký emoční zážitek.⁷⁰

V letech 2018 a 2019 proběhly další z řady projektů *Balady a romance*. První benefiční koncert se uskutečnil na podporu stavby nové skautské klubovny v Bystřici nad Pernštejnem. O rok později se konaly *Čarodějnické balady a romance – Rock for Rosa*. Výtěžek z koncertu putoval do denního stacionáře Rosa v Bystřici nad Pernštejnem, který pomáhá lidem s kombinovaným postižením. Peníze byly použity na nákup důležitých pomůcek ke zkvalitnění péče o uživatele a ulehčení práce těm, kteří o ně pečují.⁷¹ Dále orchestr pomáhal na koncertě *Rock for Portimo*. Jedná se o neziskovou organizaci, která podporuje sociální službu osobní asistence. Adventní koncert navštívilo přes 500 lidí všech věkových skupin a vybrala se neuvěřitelná částka 85 387 Kč.⁷²

Doposud poslední koncerty ze série *Balady a romance* proběhly v květnu 2022. SONK uspořádal pro velký zájem dvě vystoupení společně s Oblastní charitou Žďár nad Sázavou. Získané prostředky byly rozděleny ukrajinským obyvatelům, kteří byli nuceni kvůli válce uprchnout do České republiky.⁷³

⁶⁸ MACHÁČKOVÁ, L. Úsměv je světlo, jež se ukáže v okně obličeje a naznačí, že srdce je doma. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2012/4, VII. ročník, s. 14

⁶⁹ CHASÁKOVÁ, M. Benefiční koncert ROCKOVÉ BALADY A ROMANCE pro Modrého hrocha. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2013/4, VIII. ročník, s. 12

⁷⁰ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něžoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 50.

⁷¹ MACHÁČKOVÁ, L. *Balady a romance – benefiční koncert pro rosu – 27. dubna 2019*. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2019/3, XIV. ročník, s. 19.

⁷² PORTIMO, O. P. S. *Rockové balady a romance – Rock for Portimo*. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2020/1, XV. ročník, s. 17.

⁷³ MACHÁČKOVÁ, L. *Kolik jen váží bolest člověčí*. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2022/4, XVII. ročník

3.6.3 Spolupráce orchestru s profesionálními hudebníky

Smyčcový orchestr měl již několikrát tu čest spolupracovat s hudebníky, kteří koncertují na vysoké úrovni a hudbou se dokonce živí. První z těchto koncertů proběhl v roce 2013 s folkovou kapelou Nezmaři. Vystoupení neslo název *Nezmaři a symfonický orchestr Něhoslava Kyjovského*. SONK doplnili žáci ZUŠ a hosté na dechové nástroje. Skupina Nezmaři upravila svoje skladby nejprve pro Jihočeskou filharmonii. Poté začala koncertovat se symfonickými orchestry po České republice. Nezmaři s bystřickým orchestrem spolupracovali celkem šestkrát, a to v letech 2014, 2015, 2017, 2019, 2023.⁷⁴

Další vydařená spolupráce proběhla s prestižním hudebním uskupením Hradišťan a Jiřím Pavlicou. Jedná se o skupinu profesionálních hudebníků s vysokou interpretační a uměleckou úrovní, širokým žánrovým záběrem a netradičním repertoárem inspirovaným lidovými tradicemi a historií.⁷⁵ Prozatím se konaly dva koncerty v roce 2014 a 2020.

Na začátku roku 2017 měl orchestr jedinečnou možnost doprovázet vynikajícího českého houslistu Jaroslava Svěceného. Tříkrálový koncert proběhl v KD BnP a všichni si jej náležitě užili. První část koncertu patřila samotnému sólistovi s klavírním doprovodem. Ve druhé polovině zazněly společné skladby.⁷⁶

V květnu 2019 se v Městském muzeu v Bystřici nad Pernštejnem uskutečnil *Koncert Barokní hudby*. Hlavními hosty koncertu byli Eleonora Machová – barokní housle a Vít Bébar – cembalo. Eleonora „Elen“ Machová absolvovala mistrovské kurzy hry na barokní housle, profesionálně se také věnuje hře na barokní violu a violu da gamba. Samotnému koncertu předcházela workshop barokní hudby pod vedením zmíněných hudebníků a lektorů staré hudby.⁷⁷ V novinovém článku je uvedeno: „V první části ZUŠ zazářila v menších uskupeních a svými výkony ohromili hosté, kteří ukázali, že barokní hudba nemusí být jen vážná a nudná. Druhá část pak patřila Smyčcovému orchestru N. Kyjovského, který za řízení Elen Machové podal vskutku mimořádný výkon působivým provedením náročného repertoáru.“⁷⁸

⁷⁴ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021

⁷⁵ Jiří Pavlica a Hradišťan. [online]. [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://www.hradistan.cz/>

⁷⁶ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 51.

⁷⁷ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021, s. 54.

⁷⁸ ROBOTKOVÁ, N. Baroko převážně nevázně. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2019/6, XIV. ročník, s. 16.

4 Akordeonové soubory

4.1 Akordeonový soubor Notičky

Akordeonový soubor založila Mgr. Milada Krásenská ve školním roce 2002-2003. Cílem bylo umožnit žákům akordeonového oddělení pravidelné setkávání v rámci kolektivní hry na hudební nástroj. Počet žáků v jednotlivých letech kolísal mezi 10 až 15 hráči ve věku 10-18 let. Repertoár obsahoval skladby ranně barokní, renesanční, klasicistní i skladby současných autorů. Dále soubor interpretoval lidové písně, písničky z pohádek, filmové melodie. Soubor vystupoval na besídkách ZUŠ a samostatných vystoupeních akordeonové třídy.⁷⁹

Pedagogické vedení souboru se několikrát proměnilo. K první změně došlo v září 2014, kdy jej vedla Bc. Dita Havlová, DiS. Její působení trvalo pouze rok a půl, do března 2016, poté odešla na mateřskou dovolenou. Pod její taktovkou soubor pořádal dvě až tři vystoupení za rok. Na vánočních koncertech hráli žáci úpravy koled do čtyřhlasu. Na ostatních koncertech zaznívala zpravidla jedna skladba polyfonního charakteru, dále spíše populární písně například *Slavíci z Madridu*. Počet hráčů se stále pohyboval okolo 10 až 15.⁸⁰

V září 2016 se stal uměleckým vedoucím Jaromír Žížka, dipl.um. Počet členů se oproti minulým letem nezměnil. Při některých koncertech akordeonisty doplnili hráči na elektronické klávesové nástroje. Soubor vystupoval na třídních besídkách, vánočních koncertech v ZUŠ i v kostele svatého Vavřince v Bystřici nad Pernštejnem. Dále při koncertech v KD BnP nebo v prostorách Městského muzea Bystřice nad Pernštejnem. Těleso se také účastnilo vystoupení v rámci happeningu ZUŠ Open nebo Slavností chmele v Centru EDEN v Bystřici nad Pernštejnem.

Mezi největší úspěchy souboru patří účast na mezinárodním festivalu August v roce 2018. Akordeonový soubor spolu se Smyčcových orchestrem Něhoslava Kyjovského odcestoval na týden do chorvatského města Crikvenica. V rámci festivalu koncertoval ve městě, na riviéře, v kostele i blízkém okolí. Soubor nacvičil pestrý repertoár filmových a muzikálových písní a české klasiky. Se stejným repertoárem dále vystoupil na společném

⁷⁹ ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA BYSTRICE NAD PERNŠTEJNEM. *60 let 1956-2016 Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. 2016. s. 4.

⁸⁰ Rozhovor s Bc. Ditou Havlovou DiS., Bystřice nad Pernštejnem 7. 6. 2023

koncertě se smyčcovým orchestrem, při oslavách Evropského svátku hudby na Masarykově náměstí v Bystřici nad Pernštejnem.⁸¹

V současnosti vede akordeonový soubor Simona Mojžíšová, studentka Konzervatoře Brno. Repertoár i složení souboru je podobné, jako v minulých letech.

4.2 Akordeonový soubor Dalečín

Těleso vzniklo v roce 2010 při detašované třídě v Dalečíně, od které se odvíjí samotný název. Zakladatelkou a uměleckou vedoucí je od počátku paní učitelka Dana Makovská.

Akordeonisté zkouší pravidelně jednou za týden. Před vystoupením se občas konají mimořádná víkendová soustředění. Repertoár souboru je velice pestrý. Obsahuje škálu českých i zahraničních skladeb, vážnou, církevní, lidovou a populární hudbu. Mezi koncertní oblečení patří většinou červené tričko s nápisem Akordeonový soubor Dalečín a obrázkem akordeonu. Při hře je pro hráče důležité pohodlí, ale zároveň celková sladěnost a jednotný dojem souboru. Počet členů se pohybuje okolo deseti a není výjimkou, že se souborem vystupují i bývalí členové ZUŠ. Svědčí to jistě o jejich zájmu i soudržnosti tohoto kolektivu.⁸²

Soubor má za sebou velice bohatou koncertní činnost. Hned po svém založení v roce 2010 vystupoval na třídním koncertu v Dalečíně. Od té doby se účastní spousty kulturních akcí v okolí i zahraničí.

Mezi nejzajímavější koncertní události souboru patří zahraniční výjezd na Ukrajinu, kdy se v roce 2012 vypravil koncertovat do vesnice Koločava. V průběhu pobytu absolvoval soubor tři úspěšná vystoupení.⁸³

Roku 2014 se konala další zahraniční exkurze do rumunského Banátu. Zde soubor koncertoval našim krajanům v Rovensku, Gerniku a Svaté Heleně. Jedná se o tři z šesti českých vesnic v rumunském Banátu. Soubor koncertoval na návsi uprostřed vesnic. Místní starší obyvatelé si tak mohli pouze otevřít dveře, poslouchat či si společně zaspívat české

⁸¹ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2017-2018, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁸² ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA BYSTRICE NAD PERNŠTEJNEM. *60 let 1956-2016 Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. 2016. s. 4.

⁸³ MAKOVSKÁ, D. Žáci ZUŠ v kraji Nikoly Šuhaje. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2012/10, X. ročník, s. 5.

písničky přímo ze svých domovů. Pro všechny zúčastněné to byl zajímavý a obohacující zážitek.⁸⁴

V roce 2015 vystoupil soubor v rámci 1. přehlídky akordeonových souborů Kraje Vysočina v Novém Městě na Moravě. Zazněly zde skladby *Love Me Tender* od Elvise Presleyho, *Portsmouth* od Mike Oldfielda nebo *Avignonský most* – píseň s variací. V téže roce hudebníci vystoupili v rámci mezinárodního hudebního festivalu *Concentus Moraviae* v Tišnově.⁸⁵

Soubor dále pravidelně pořádá vystoupení pro důchodce s názvem *Písničky pro dědy a babičky*, dělá tak radost i starším občanům. Účastní se vánočních koncertů, setkání harmonikářů či poutě v Dalečíně.⁸⁶

⁸⁴ MAKOVSKÁ, D. S akordeonem do Banátu. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2014/6, IX. ročník, s.17.

⁸⁵ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2014-2015, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁸⁶ Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [online]. [cit. 2023-05-28]. Dostupné z: <https://www.zusbnp.cz/>

5 Komorní soubory

5.1 Cvrčci

Smyčcový soubor Cvrčci vznikl v roce 2002 z iniciativy Mgr. Lenky Macháčkové. Založila jej jako přípravný soubor pro malé hudebníky, kteří ještě nebyli zralí pro hru ve velkém smyčcovém orchestru. Soubor navštěvují žáci od 3. ročníku hry na nástroj. Hráči se postupně stávají součástí hudebního kolektivu, začínají ovládat základní pravidla a zákonitosti vzájemné souhry, připravují se na hru v orchestru.⁸⁷

V souboru vždy převažovali houslisté, jelikož o ostatní smyčcové nástroje nebyl na ZUŠ tak velký zájem. Postupně soubor získal i hráče na violoncello, ve své době soubor disponoval dvěma violoncellistkami. Složení tělesa se v podstatě každý rok obměňuje. Starší zkušenější žáci odchází do Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského, nahrazují je mladší nově příchozí hudebníci.

Pod vedením Mgr. Lenky Macháčkové těleso zpracovávalo známé melodie z pohádek, lidové písně a další. Skladby byly často doplněny zpěvem hráčů nebo hrou na Orffův instrumentář. Cvrčci vystupovali na koncertech často jako „předskokani“ velkého smyčcového orchestru. Účastnili se samostatných akcí ZUŠ, besídek, vánočních nebo absolventských koncertů.⁸⁸

Od školního roku 2014-2015 přebral umělecké vedení MgA. Josef Havel, dipl.um., který na ZUŠ Bnp v současné době vyučuje hru na housle. Komorní soubor nyní navštěvuje osm hráčů v posledních letech výhradně houslistů. Výuka se koná jednou týdně, před vystoupením probíhají mimořádné zkoušky navíc. Soubor nacvičuje skladby, které jsou upravené pro smyčce do trojhlasu. Na zkouškách se postupně detailně probírají jednotlivé party a hlasy se spojují v jeden celek. Významnou roli hraje i věkové složení žáků, se staršími hráči se do repertoáru mohou zařadit i relativně náročnější skladby.⁸⁹

Cvrčci v současnosti tradičně účinkují na vánočních koncertech ZUŠ ve velkém sále KD BnP. Jednou ročně, obvykle v červnu, pořádají samostatný koncert s tematickým zaměřením – o krásách českých měst, kouzlu starých řemesel nebo o pohádkovém světě.

⁸⁷ Základní umělecká škola Bystrice nad Pernštejnem. [online]. [cit. 2023-06-01]. Dostupné z: <https://www.zusbnp.cz/>

⁸⁸ Rozhovor s Mgr. Lenkou Macháčkovou, Bystrice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

⁸⁹ Rozhovor s MgA. Josefem Havlem, dipl.um., Bystrice nad Pernštejnem 6. 6. 2023

V roce 2018 se dokonce jednalo o benefiční koncert s názvem *Malý cvrček smyčcem šije pohádkové melodie*.⁹⁰ Soubor zpracoval známé pohádkové písničky jako například *Princezna ze mlejna*, *Bob a Bobek* či *Tři oříšky pro Popelku*. Výtěžek z koncertu hudebníci věnovali spolku Úsměvácci, z.s., který pracuje s handicapovanými dětmi a mladistvými.⁹¹ V červnu 2019 proběhl tematický koncert *Cvrček písň z říše zvířat na housličky bude skřípat*. Jak už název vypovídá, zazněly písň o zvířatech jako *Vyletěla holubička*, *Mravenčí ukolébavka* nebo *Medvědi nevědí*. Celý program byl proložen zajímavými informacemi o živočišné říši.⁹² V rámci těchto tematických koncertů se těleso snaží o co nejširší spolupráci s ostatními odděleními ZUŠ, jako jsou pěvecké, dechové i výtvarné oddělení. S pěveckým oddělením v posledních letech spolupracuje soubor stabilně. Odpovídá tomu i repertoár, kde se střídají jak lidové písň, tak i drobnější skladby, zpravidla podle tematického zaměření koncertu. Smyčcový soubor dále patří mezi stálé účastníky projektu ZUŠ Open.

Vzhledem k poměrně nízkému počtu žáků se těleso neúčastní soutěží, výjimkou byl pouze školní rok 2014-2015. Soubor absolvoval soutěž smyčcových souborů a žákovských orchestru v Jihlavě. V krajském kole obsadil první místo, což soubor považuje za velký úspěch. Avšak dle slov dirigenta: „Úspěch je pro mě každé povedené vystoupení, které posluchači ocení“.⁹³

5.2 Kytarový soubor

Kytarový soubor založil pan učitel Martin Holý, který na ZUŠ vyučoval hru na kytaru. Nedá se s přesností určit v jakém roce soubor vznikl a jak dlouho funguje. Působení uskupení bylo velice proměnlivé. V počátcích existence se jednalo o velmi komorní těleso. Vhodnější název by byl kytarové duo či trio. Žáci hráli na elektrické kytary skladby od hudebních skupin jako Metallica nebo Kiss. Zkoušky probíhaly jednou týdně a skupina hráčů se účastnila pouze besídek v prostorách ZUŠ.⁹⁴

⁹⁰ HAVEL, J. Pohádkové melodie se smyčcovým souborem Cvrčci. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2018/6, XIII. ročník, s. 14.

⁹¹ *Úsměvácci z.s.* [online]. [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://usmevacci.webnode.cz/>

⁹² Havel, J. Smyčcový soubor ZUŠ Cvrčci na hudební expedici do světa zvířat. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2019/6, XIV. ročník, s. 15.

⁹³ Rozhovor s MgA. Josefem Havlem, dipl.um., Bystřice nad Pernštejnem 6. 6. 2023.

⁹⁴ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Po odmlce začal soubor koncertovat opět v roce 2017. V té době čítal pět členů na akustickou kytaru. Zúčastnil se Vánočního koncertu kytarového oddělení, kde zazněly skladby *Purpura* a *Bedna od Whisky*. V následujícím školním roce se připojili dva hráči na elektrickou kytaru. Soubor uspořádal červnový koncert, kterého se účastnili i další sólisté z kytarové třídy.⁹⁵

Ve školním roce 2020-2021 byla činnost souboru po kratší pauze znovu obnovena. Na ZUŠ Bnp nastoupil absolvent Janáčkovy akademie múzických umění, MgA. Gabriel Červeňák. Těleso nyní úspěšně funguje pod jeho zodpovědným vedením. Pan učitel o počátcích vedení tvrdí: „*Začátky byly náročné, protože hráči na kytaru nezvládali kolektivní hru. Problém jim dělal také rytmus a čtení not z listu. Tréninkem a pilí se ale úroveň hry a společná souhra zlepšila.*“

V současné době je hra v souboru povinná pro žáky od pátého ročníku hry na kytaru. Zdokonalují se ve společné souhře, dynamice, zlepšují hru z listu, rytmické a aranžerské schopnosti. Stejně tak se učí zodpovědnosti a dochvilnosti.

Komorní soubor disponuje deseti hráči na akustickou, elektrickou a basovou kytaru. Počet členů je proměnlivý, jelikož žáci po absolutoriu na ZUŠ v souboru končí. Zkoušky probíhají každý týden ve středu a obvykle trvají dvě vyučovací hodiny. V průběhu nebo na konci tréninku učitel zařazuje sluchová cvičení, stupnice, akordy či poznávání intervalů.

Výběr repertoáru konzultuje vyučující se členy souboru. Tvoří jej skladby ze široké škály žánrů jazzem počínaje a rockem konče. Součástí je dále filmová hudba, hudba k počítačovým hrám jako například *Among us*, ze stejnojmenné počítačové hry. Všechny aranže skladeb si pro soubor pan učitel Červeňák vytváří sám.⁹⁶

⁹⁵ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2017-2018, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁹⁶ Rozhovor s MgA. Gabrielem Červeňákem, Bystřice nad Pernštejnem 6. 6. 2023

6 Bývalé soubory ZUŠ

6.1 Soubor zobcových fléten „A tre voci“

Flétnový soubor vznikl z iniciativy MgA. Martiny Podsedník Olivové, dipl. um., v roce 2003. V následujícím roce soubor absolvoval letní soustředění v DDM v Bystřici nad Pernštejnem. Prošel mnohými změnami v obsazení, rozšířil repertoár ze skladeb tříhlasých na skladby čtyř i vícehlasé. Počet členů se pohyboval okolo osmi až deseti. Soubor měl na kontě mnohá vystoupení, počínaje interními koncerty ZUŠ, přes koncerty v KD BnP. Dále samostatná vystoupení na Slavnostech Pernštejnského panství. Vánoční koncerty v místním kostele nebo vystoupení na vánočních trzích, vernisážích a další. Repertoár souboru byl velice rozmanitý. Od nejranějších autorů až po dnešní „moderní“ skladby. Například písničky z pohádek nebo přepracované skladby populárních zpěváků a zpěvaček.⁹⁷

6.2 Dechové kvarteto Bystřice nad Pernštejnem

Dechové kvarteto založila v září 2003 pedagožka dechových dřevěných nástrojů, MgA. Martina Podsedník Olivová, dipl.um. Soubor se skládal ze čtyř dívek: Anežka Šejnohová – příčná flétna, Kristýna Hanusová – příčná flétna a hoboj, Tereza Podsedníková – klarinet, Romana Šavlíková (Ostrýžová) – fagot. Všechny členky úspěšně absolvovaly ZUŠ BnP. Během studia zjistily, že se hudba stala jejich velkým koníčkem a rozhodly se pro studium konzervatoře.

Soubor má za sebou velice bohatou koncertní dráhu. Mimo interní koncerty v ZUŠ a KD vystupovalo kvarteto na vernisážích v bystřickém muzeu, v galerii v Hodoníně, Olomouci, Mikulově, Praze, Brně, Hradci Králové a dalších. Kvarteto koncertovalo v pražském senátu, při besedách v Městské knihovně v Bystřici nad Pernštejnem, Pernštejnských slavnostech v Nedvědici či Vánočních jarmarcích. Pořádalo Vánoční a výchovné koncerty pro děti z MŠ Bystřice nad Pernštejnem, Strážek, Olešinky, Věchnov. Svým vystoupením zpříjemnilo pobyt lidem v domovech důchodců, léčebnách a lázních, a to například: Léčebna Košumberk, Jedličkův ústav v Praze, lázně Luhačovice. Kvarteto

⁹⁷ OLIVOVÁ, M. *Almanach ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem 1956-2006*. 2006. s. 32.

hrálo v Kroměříži na slavnostech, kde bylo předskokanem skupiny Čechomor a Marty Kubišové. Dále na zámku v Kunštátě a Lysicích. S židovskou tematikou koncertovalo v synagogách po celé ČR.

Repertoár kvarteta byl velice rozmanitý tzv. od Bacha až po Vlacha. Dívky hrály kromě svých nástrojů také na zobcové flétny, čímž ozvláštnily jejich koncerty.⁹⁸

V roce 2005 se soubor zúčastnil prvního zahraničního soustředění v Chorvatsku na ostrově Hvar. Zde proběhlo několik koncertů v hotelu pro ubytované hosty a další vystoupení na promenádě u moře. V roce 2006 vycestovaly dívky na dvoutýdenní soustředění do Řecka a opět koncertovaly pro turisty na přímořských promenádách. V létě roku 2007 se uskutečnilo poslední zahraniční soustředění v Tunisku. Zde se kvarteto stalo součástí animačních programů a vystoupilo s pestrým repertoárem, kde zazněly i české skladby. Téhož roku se kvarteto zúčastnilo národní soutěže ZUŠ v komorní hře, v krajském kole obsadilo 2. místo.

V současnosti již kvarteto jako takové nefunguje. Některé bývalé členky jsou součástí Wind ensemble, komorního souboru dechových nástrojů, jež hraje především jako hudební doprovod divadelního spolku Divadlo Beze Jména.⁹⁹

6.3 Smyčcové kvarteto ZUŠ

Kvarteto vzniklo v roce 2015 pod vedením Mgr. Lenky Macháčkové, působilo na ZUŠ po dobu studia jeho členů. Jednalo se o uskupení se stálým hudebním obsazením. Soubor se skládal z žáků ZUŠ BnP: Marie Juračková – první housle, Klára Hloušková (Kadlíčková) – druhé housle, Martin Uher – viola, Natálie Kadlíčková – violoncello.

Zkoušky probíhaly nepravidelně pouze před sjednaným vystoupením. Repertoár sestával převážně ze skladeb populární hudby, ale také starších žánrů. Kvarteto reprezentovalo školu i město na soutěžích, v rámci vernisáží a dalších kulturních akcích ve městě a okolí. K nejvýznamnějším událostem souboru patří účast na Noci kostelů v Křižánkách, dále vystoupení na Slavnostech brambor v Centru EDEN v Bystřici nad Pernštejnem, účast na soutěži ve školním roce 2018-2019, kdy žáci vystoupili jako barokní soubor a zpracovali skladby jako *Andělské přátelství* či *Sinfonia senco voci*

⁹⁸ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

⁹⁹ OLIVOVÁ, M. *Almanach k 10. výročí založení Dechového kvarteta Bystřice nad Pernštejnem 2003-2013*. SRP s.r.o. 2013.

d'instrumenti. V krajském kole v kategorii soubory barokní a předklasické hudby získali první cenu.¹⁰⁰

V současné době funguje kvarteto dále, avšak nikoliv při ZUŠ BnP. Hráči se osamostatnili, koncertují příležitostně na svatbách či dalších soukromých událostech.

¹⁰⁰ Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2018-2019, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

7 Rozhovory s dirigenty orchestrů

7.1 Štěpán Husák, dipl. um.

Štěpán Husák, dipl. um. se narodil 31. října 1979 v Novém Městě na Moravě. Od dětství tíhl k dechové hudbě soudě jeho slov: „*Babička sledovala dechovky v televizi a mě zaujal Jan Slabák se svou trubkou, a to už ve věku, když jsem byl ve školce.*“ V šesti letech začal navštěvovat Lidovou školu umění v Bystřici nad Pernštejnem. Hru na trubku vyučoval Josef Pavlíček. V Husákovi viděl velký talent a navrhl mu, aby zkusil studium na konzervatoři. Díky přípravě a pílí složil přijímací zkoušky a úspěšně absolvoval Konzervatoř v Brně. Po studiu byl přijat na JAMU¹⁰¹. Vzhledem k rodinné situaci byl nucen ze školy odejít, místo dalšího studia musel jít do zaměstnání.

V roce 1998 začal vyučovat na ZUŠ BnP. Než na škole získal plný úvazek, musel Husák absolvovat povinnou vojenskou službu trvající rok a půl. Od té doby až dodnes je pedagogem žesťových nástrojů a posléze i bicích nástrojů na ZUŠ BnP. Za tu dobu vychoval spousty mladých hudebníků, jimž s radostí předává lásku k hudbě.

Od roku 2008 Husák převzal vedení DO ZUŠ BnP. Pomáhá při různorodých hudebních akcích ZUŠ. Velmi často hostuje na koncertech Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského jako sólista nebo součást orchestru při symfonických koncertech.

Hudbě se Štěpán Husák věnuje i ve svém volném čase. Aktivně se podílí na hudebním životě nejen v Bystřici nad Pernštejnem, ale i v širokém okolí. Již v 15 letech začal hrát s dechovou kapelou Bobrůvanka. Během let se stal součástí mnoha dalších dechových uskupení jako Dubňanka, Skaláci, Doubravěnka, Zuberská šestka, Galáni, Petrovanka, Městská hudba Bystřice nad Pernštejnem a další.

Štěpán Husák o sobě říká: „*Musím říct, že od té doby, co jsem v roce 1994 nastoupil na konzervatoř, tak na trubku hraji v podstatě nepřetržitě. Lze říct, že trubka je u mě brána jako životní styl. Víím, že kdybych na ni nemohl hrát, tak by s ní v podstatě odešel kus mě.*“

Dirigentovi Štěpánu Husákovi, dipl. um., jsem položila několik otázek, týkajících se vedení dechového orchestru (viz níže):

¹⁰¹ Janáčkova akademie múzických umění

Jaké bylo přebrat orchestru po panu učitelovi Eduardu Makovském, cítil jste vůči němu zodpovědnost či tlak okolí?

„Když jsem převzal orchestr, tak jsem samozřejmě cítil velkou zodpovědnost. Neuříznout si ostudu a také aby děti pod mým vedením skladby důstojně zahrály. K dechové hudbě jako takové mám vztah a myslím si, že mám určitou představu, jak dechovku vést, tak jsem se do toho s vervou pustil. Hned první rok, co jsem soubor převzal jsme vyhráli soutěž Čermákovo Vysoké Mýto a stali jsme se absolutním vítězem. Věděl jsem, že když chci dobrý orchestr, potřebuji dobré hráče. Mým cílem v orchestru bylo to, aby si každý našel své místo a aby to, co hraje, zvládl na nejvyšší možné úrovni, jaké je schopen.“

Byl jste součástí orchestru, když jej vedl pan učitel Pavlíček, jaký byl jako učitel? Odnesl jste si něco z jeho stylu výuky? Hodí se Vám tyto zkušenosti do vlastní praxe?

„Pan učitel Pavlíček byl neskutečně obětavý člověk a velká osobnost. Zkoušky v podstatě probíhaly každý den, kromě neděle. Pondělí, středa, pátek probíhaly zkoušky odpoledne. V úterý a ve čtvrtek od šesté do půl osmé ráno. V sobotu bývaly od půl osmé do devíti nebo do deseti hodin. Na každé zkoušce se hrála spousta cvičení – stupnice, intervaly, sekvence, artikulace, staccata. To nás všechno utužovalo v tonalitě, v jaké jsme museli hrát. Já tyto metody dnes nepoužívám, používám k rozehrání pouze holé stupnice. Z hlediska toho, že orchestr je jen v pátek, snažím se s žáky i v hodinách cvičit orchestrální party. Mám na výuku trochu jiný názor, jsem za to dát žákům trochu větší prostor pro jejich osobní rozvoj. Pan učitel byl velice autoritativní. Od něho jsem si odnesl velikou pracovitost a obětavost. Kdo by chodil do hudebky i ve svém volném čase, třeba byť ráno a vedl dechový orchestr. A nejzajímavější na tom bylo, že ti dotyční opravdu přišli i v šest ráno.“

Vystudoval jste dirigování, nebo jste se účastnil/účastníte specializovaných kurzů?

„Dirigování jsem nestudoval, možná by to bylo za dobře, ale já sám nepoužívám ani taktovku. Základem je naučit hráče na svoje gesta, jak ukázat dynamiku či agogiku. Častokrát je vybičuji ke změně nějakou grimasou. Každopádně si myslím, že postava dirigenta celý orchestr drží pohromadě. Děti by měly vědět, že on je tam pro ně a záleží mu na nich. Měly by mít pocit vzájemného souznění a komunikace. Účast na dirigentských kurzech mi byla několikrát nabídnuta, ale na rovinu říkám, že mě spíše zajímají nástrojové kurzy nebo poslech na festivalech, kde se mohu také mnohému přiučit.“

Co Vám přináší vedení dechového orchestru, v čem je tato práce výjimečná?

„Mám rád to jádro, které vždy přijde a snaží se hrát. Baví mě akce s dechovkou, když orchestr někam spěje a hýbe se kupředu. Tato práce je výjimečná v tom, že člověk něco vybuduje. Před vámi stojí lidé, kteří vám důvěřují a řídí se podle vás. Kouzelné je také to, že s dětmi lze něčeho dosáhnout, otázkou je, v jaké kvalitě. Občas mám ale pocit, že víc dávám, než dostávám.“

Je naopak něco, co Vám na vedení vadí nebo Vás nebaví?

„Nebaví mě rozmary lidí, když někdo bez zjevné příčiny dělá něco takového, že orchestru nefandí. Nebo když se žáci vyhýbají zkouškám, přitom já nikomu hlavu netrhám, když někdo něco hraje špatně.“

Jaké si ve vedení souboru kladete cíle a jste spokojený se současnou úrovní tělesa?

„Mým nejdůležitějším cílem je to, aby děti uměly hrát. Aby to, co děláme, mělo nějakou tvář, muzikálnost a soubor se mohl nějakým způsobem prezentovat. Z hráčského hlediska jsem s úrovní orchestru spokojen, ale myslím, že doobsadit některé nástroje, by nebylo špatné. Každý nově příchozí se v orchestru hledá a musí si najít své místo. Současná úroveň je tedy taková, že je těleso provozuschopné. Ale jde o to, kolik se nás sejde. Dnešní doba je tak roztržštěná, děti mají spoustu jiných aktivit a na dechovku nemají čas.“

Pocítujete za tu dobu, co vedete soubor nějakou změnu v přístupu nebo chování žáků?

„Řekl bych, že ano. Záleží, jak u koho, ale ve větší míře ano. Je to určitě i tím, že já sám pozoruji změny na sobě a v mém přístupu k žákům. Dřív jsem byl víc striktní, ale postupem času jsem změnil pohled na děti a na to, jak je vedu. Potřebuji, aby se v orchestru cítily dobře. Abych z toho množství, co mám k dispozici, vytrískal maximum.“

Jaké zdroje notového materiálu využíváte, podle čeho vybíráte repertoár? Zasahují hráči do výběru nebo je to pouze na Vás?

„Do výběru mi hráči většinou nezasahují. Výběr skladeb se zase odvíjí od obsazení orchestru. Žáci většinou nemají představu, jak by nová skladba měla znít. Já tu představu samozřejmě mít musím. Někdy si do dechovky беру i trumpetu, abych dětem zahrál, jak chci, aby skladba zněla. Domnívám se, že ať je to jakýkoliv nástroj, jedno zahraničí je lepší než deset vysvětlení. Využívám noty z archivu nebo si je kupuji na vlastní náklady. Jsou to moje publikace, které mám já a z ruky bych je nedal. Myslím si, že každý musí přijít se svou

troškou do mlýna. Praxe i život mě poučily, že nemůžu každému vše servírovat. Orchester je moje vizitka, můj život a dal jsem do něho dost své energie.“

Kde berete nové nápady na koncerty?

„Vím, že žijeme v době, kdy ne každému lahodí dechová hudba. Orchester spíše používám účelně, kde je, co potřeba zahrát a vlastní koncerty neorganizuji. Žáky chci hlavně namotivovat, takže občas vyjedeme na soutěž nebo festival.“

Jaký zážitek spojený s dechovým orchestrem si budete navždy pamatovat?

„Navždy si budu pamatovat to, jak jsem dechovku v roce 2008 převzal. A v květnu 2009 jsme jeli do Vysokého Mýta a stali se absolutními vítězi. Vím, že jsem tam tenkrát jel a nedával tomu žádné šance. Někteří žáci ani nehráli, protože se jim nechtělo, měli pocit, že se budou ztrapňovat. Ze všeho jsem byl hodně vyplašený. Porota byla složená z národních špiček v dechové hudbě. Tehdy mi řekli, že bylo úžasné, když jsem zvedl ruce a děti na mě reagovaly a poslouchaly mě na slovo. Když mi řekli, že jsem Mýto vyhrál, tak jsem si najednou uvědomil, že to má smysl. Proto je to můj nejkrásnější zážitek, kterému jsem nemohl uvěřit.“

7.2 Mgr. Lenka Macháčková

Mgr. Lenka Macháčková se narodila 17. června 1969 v Novém Městě na Moravě. K hudbě měla od dětství blízký vztah, jelikož pocházela z hudební rodiny. Ke hře na housle ji přivedl pan učitel Něhoslav Kyjovský a pod jeho vedením absolvovala Lidovou školu umění v Bystřici nad Pernštejnem. K houslím přidala hru na kytaru, které se věnuje dodnes. Své hudební nadání rozvíjela také v pěveckém sboru Kohoutek pod vedením Josefa Kšici. Působila nejen jako zpěvačka, ale také houslistka v několika kapelách. Například v rockové kapele Brucker nebo country kapele Punc.

Lenka Macháčková původně vystudovala Střední zdravotnickou školu ve Žďáře nad Sázavou a pracovala jako zdravotní sestra na oddělení ARO¹⁰². Po čase zjistila, že je práce velice psychicky a emočně náročná. V roce 2001 se jí naskytla možnost nastoupit do ZUŠ BnP jako učitelka smyčcových nástrojů. Macháčková neváhala a v podstatě ze dne na den změnila své povolání. Hned po svém nástupu obnovila činnost smyčcového orchestru, v němž jako dítě působila.

¹⁰² Anesteziologicko-resuscitační oddělení

Vzhledem k její pěvecké činnosti se rozhodla v roce 2009 založit pěvecký sbor pro dospělé – Alter ego. Jedná se o komorní sbor, v němž Macháčková působí nejenom jako umělecká vedoucí, ale zejména jako zpěvačka.

V témže roce vystudovala na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity obor Učitelství pro 1. stupeň ZŠ¹⁰³. Dále studovala na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity Teorii a provozovací praxi staré hudby – obor barokní housle. Spojení zdravotnictví a hudby v ní podnítilo zájem o muzikoterapii, kterou studovala také na FF¹⁰⁴ MU¹⁰⁵ Brno. V muzikoterapii se dále systematicky vzdělává v různých kurzech a seminářích – bazální stimulace, bubnování na šamanské bubny, djembe a další. Hudbě zasvětila celý svůj dosavadní život. Na housle aktivně hraje ve smyčcovém kvartetu Cappella allegra.

V roce 2015 se umístila na 4. místě v soutěži Žena regionu. V článku je uvedeno: *„Tato soutěž je určena pro všechny ženy, se kterými se denně setkáváme, a které mnohdy dosahují jedinečných výsledků nejen ve své profesi, ale aktivně se podílejí i na veřejném životě, tvoří hodnoty, pomáhají ostatním, a ještě přitom všem zvládají péči o rodinu.“*¹⁰⁶

Mgr. Lence Macháčkové jsem položila několik otázek, týkajících se vedení smyčcového orchestru (viz níže):

**Co Vás vedlo ke znovu založení orchestru? Cítíte zodpovědnost nebo tlak okolí?
Kdo přišel s názvem?**

„Po mém nástupu do ZUŠ, kdy orchestr už mnoho let nehrál, mi společné hraní hrozně chybělo. Dostala jsem i starší žáky, kteří orchestrem prošli jako malí a ti mě inspirovali k tomu orchestr znovu založit. Začínali jsme ve čtyřech lidech, pak nás bylo sedm a postupně se přidávali další a vrátili se i bývalí – již dospělí členové, z nichž někteří jsou v orchestru dodnes. A název jsem asi po poradě právě s bývalými dospělými členy zvolila na počest pana učitele Něhoslava Kyjovského, který těleso vedl dlouhá léta přede mnou.“

¹⁰³ Základní škola

¹⁰⁴ Filozofická fakulta

¹⁰⁵ Masarykova univerzita

¹⁰⁶ MĚSTSKÉ MUZEUM, Zprávy z muzea. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2015/4, X. ročník

Byla jste součástí orchestru, když jej vedl pan učitel Kyjovský, jaký byl jako učitel? Odesla jste si něco z jeho stylu výuky? Hodí se Vám tyto zkušenosti do vlastní praxe?

„Orchestr pod vedením N. Kyjovského bylo velké těleso. Začínala jsem jako všichni „malí“ ve 3. houslích a s úctou a také jistou bází vzhlížela k těm „velkým“. Po čase jsem se dostal do primu a cítila tu velkou odpovědnost. Orchestr zkoušel v sobotu v 8.00, což si dnes asi nikdo neumí představit a myslím, že by asi nikdo nechodil. A jaký byl pan učitel? Myslím, že výborný, ale náročný pedagog, občas se od něj odcházelo i se slzičkami. Předal mi ale lásku k baroku, které zrovna v těch letech nebylo moc v módě, a dal mi mnoho příležitostí hudebně se vyjádřit. Když jsem nastoupila neměla jsem žádné metodické vedení a čerpala jsem právě z jeho stylu učení. Víím, že byl velice zklamaný tím, že jsem odmítla jít na konzervatoř. Ale nakonec mě cesta stejně zavedla, kam měla. I když teď používám úplně jinou výukovou metodu, některá pravidla jeho výuky ctím dodnes.“

Vystudovala jste dirigování, nebo jste se účastnila/účastníte specializovaných kurzů?

„Přímo dirigování vystudované nemám, několik semestrů jsem absolvovala na PdF¹⁰⁷ MU v Brně, včetně vedení sboru. Nadále se vzdělávám ve speciálních dirigentských kurzech, ovšem víím, že k dokonalosti mi ještě hodně chybí, moje gesta jsou nestandardní, ale co je důležité, čitelná i pro malé hráče.“

Co Vám přináší vedení smyčcového orchestru, v čem je tato práce výjimečná?

„Orchestr je pro mě „živým“ organismem s různými náladami, radostmi i smutky. Každý, kdo v něm hraje je jedinečná osobnost a o to víc je úžasné, když orchestr zahraje krásně společnou skladbu a ony osobnosti na chvíli zahodí svá ega a stávají se součástí velkého celku, společenství. Je pro mě zásadní a důležité, aby se v něm všichni cítili dobře, nikoho hrát nenutím, to by stejně nemělo cenu. A výjimečné je samo působení orchestru, a to, že se každý pátek sejdeme a společně sdílíme radost z hudby a velkou odměnou jsou nám pak vyvedené koncerty a nadšení posluchači.“

Je naopak něco, co Vám na vedení vadí nebo Vás nebaví?

„Nebaví mě pozdní příchody členů bez omluvy stejně jako zapominání not, protože pokud máte na orchestr 2 hodiny a je potřeba projít určitou část notového materiálu, toto jsou situace, které zdržují, a víím, že i ostatní je nevnímají dobře.“

¹⁰⁷ Pedagogická fakulta

Jaké si ve vedení souboru kladete cíle a jste spokojená se současnou úrovní tělesa?

„Mým hlavním cílem je, aby všichni hráli s radostí. Snažím se koncerty skládat barevné žánrově, aby si na své přišel každý. A zároveň každý dokázal akceptovat i žánr, který zrovna neoblíbí, ale je prostě potřeba koncert zahrát co nejlépe. Protože jsme orchestr pod ZUŠ a navštěvují ho mladší žáci a zároveň ti starší odejdou např. na VŠ, nebo mají práci mimo Bystřici a je příliš komplikované do orchestru docházet, tak mi někdy připadá, že začínáme znovu od začátku. I přesto si myslím, že úroveň je poměrně velká, je to asi mými nároky, přes některé prostě nejede vlak.“

Pociťujete za tu dobu, co vedete soubor nějakou změnu v přístupu nebo chování žáků?

„Myslím, že tak jako v jiných vzdělávacích zařízeních i tady je vidět jiný přístup. Děti jsou roztržité mezi mnoha koníčky, zájmy, připadá mi, že všichni jsou pod velkým společenským tlakem a musí zvládat všichni všechno. To není dobré, protože pak nemají čas cvičit a podle toho to pak na zkouškách vypadá. Ale jsou zase i žáci, kteří mají hru v orchestru jako prioritu a ochotně se připravují.“

Jaké zdroje notového materiálu využíváte, podle čeho vybíráte repertoár? Zasahují hráči do výběru nebo je to pouze na Vás?

„Z počátku jsem čerpala hlavně z velkého archivu po panu učiteli, který mi laskavě věnovala jeho žena. Před těmi 20 lety také nebylo moc příležitostí ke stahování notového materiálu, jak je to možné v současné době. Ale jak se rozšiřovala možnost přesahovat i do jiných žánrů, čerpám i z jiných zdrojů, ale archiv stále vedu a stále hrajeme skladby, které jsem jako členka před 40 lety hrála i já. Repertoár se snažím přizpůsobit typu koncertu, ráda dělám koncerty s nápadem, tematické, které posluchače osloví. Hráčům dávám příležitost se k výběru vyjádřit, případně mohou sami navrhnout, co by chtěli hrát. Ne všichni ale tuto možnost využívají, což se dá interpretovat dvojím způsobem. Buď jsou s mým výběrem spokojeni, což by byla lepší varianta, nebo se jim prostě nechce.“

Kde berete nové nápady na koncerty a projekty?

„No, na tuto otázku by asi spíš dokázal odpovědět můj manžel, protože nápady mě většinou přepadají v noci, kdy bych měla spát, což mi ale často ze zdravotních důvodů nejde, a tak vymyslím, co s orchestrem dál a manžela u toho ruším ve spánku. U velkých projektů

a s takto velkými tělesy nelze vymýšlet program z hodiny na hodinu, nebo ze dne na den. Často mám vizi už rok i dva dopředu a jen si říkám, že snad ještě budu mít sílu to, co jsem vymyslela uvést v život, protože projektů a nápadů mám v hlavě opravdu hodně.“

Jaký zážitek spojený se smyčcovým orchestrem si budete navždy pamatovat?

„Jedním z nejsilnějších je pro mě poklona a pochvala od porotce jednoho festivalu, váženého pana profesora. Hráli jsme Braniborský koncert, což byla pro orchestr asi nejtěžší skladba, kterou jsme prozatím realizovali a opravdu si v ní sáhli na dno svých možností, a která teď myslím, že vzhledem k nižšímu věku hráčů nebude na programu dlouho. Pan profesor pak za mnou přišel a před celým orchestrem se ptal, jak je možné, že orchestr hraje zrovna „takhle“. Za svůj život prý slyšel již mnohá provedení i v podobě profesionálních těles, ale ještě nikdy nezažil takový emocionální vjem, jako když jsme hráli my. Vysvětlila jsem mu, že jsem se snažila hodně pracovat s výrazem a opravdu zhmotnit zároveň peklo a pak nebe a on řekl, že úplně poprvé to tak opravdu bylo, a že naše hra pro něj byla neskutečným zážitkem.

Z tohoto žiju dodnes a vím, že jsem nastavila správnou cestu. Možná nehrajeme technicky úplně dokonale a já neditujuji technicky úplně podle pravidel. Občas se někdo ztratí a zase se najde, sem tam někdo zahraje místo f – fis, ale to vše se dá odpustit, přeslechnout, jen nesmí být hudba chudá, plochá a bez energie. A dokud toto dokážu orchestru předat, budu se snažit ho vést dál, aby měli hráči v očích světlýlka a zářili pro všechny kolem.“

7.3 Vyhodnocení rozhovorů s dirigenty

Uskutečnila jsem rozhovory s dirigenty dvou největších instrumentálních souborů na ZUŠ BnP. Jedná se o úspěšná tělesa s dlouholetou tradicí. Mým cílem bylo zjistit, jak jednotlivé orchestry fungují, jaké si vedoucí kladou cíle a v čem se jejich názory na vedení orchestru liší.

Rozhovory probíhaly formou řízených otázek. Oběma dirigentům jsem položila deset stejných otázek. Některé z otázek byly jinak formulované.

Oba dirigenti absolvovali ZUŠ BnP a byli součástí zmíněných souborů. Rozhodně pro ně byla tato zkušenost přínosná a bývalí dirigenti orchestrů se jim stali inspirací. Vzpomínají na ně s láskou a pokorou. V některých případech se s jejich myšlenkami, jak vyučovat a vést orchestr, ztotožňují. Našli si však vlastní osobitý styl výuky.

Ani jeden z dotazovaných nevystudoval dirigování. Shodují se v tom, že jejich gesta jsou nestandardní, avšak hráči orchestru už přesně vědí, co drobný pohyb, či grimasa znamenají. Mgr. Lenka Macháčková se na rozdíl od druhého dirigenta účastní specializovaných kurzů a v této oblasti se dále vzdělává.

Oba mají stejnou roli, avšak každý ji vnímá trochu jinak. Pro Štěpána Husáka je výjimečné, že člověk spolu s žáky něco vybuduje a žáci jeho osobnosti důvěřují. Klade si za cíl, aby žáci uměli hrát a dokázali orchestr dobře reprezentovat. Lenka Macháčková vidí výjimečnost ve společném sdílení radosti z hudby, což je pro ni v orchestru nejdůležitější. Se současnou úrovní souborů jsou oba vedoucí spokojeni.

Pro oba dirigenty je prioritou, aby se členové orchestru cítili dobře a nehráli pouze z donucení. Shodné názory mají na to, že je na děti kladeno až moc aktivit a hraní v orchestru pro ně mnohdy není na prvním místě. Dirigentům vadí, když se žáci ze zkoušky neomluví nebo na zkoušky přichází pozdě.

V obou případech čerpají vedoucí z bohatého notového archivu, ale zařazují i vlastní nově získané skladby. Vedoucí smyčcového orchestru vybírá repertoár dle typu události. Dává prostor k vyjádření se členům orchestru. Naopak dirigent dechového orchestru volí skladby sám a to zejména podle obsazenosti orchestru a jednotlivých partů. Oba pedagogové se snaží žákům co nejlépe vysvětlit svoje představy o skladbách tak, aby je hudebníci mohli prostřednictvím hudby předat posluchačům.

Smyčcový orchestr na rozdíl od dechového pořádá samostatné koncerty a má za sebou nespočet tematických vystoupení. Paní Macháčková je studnicí nápadů a dle jejích slov je její hlava plná myšlenek zejména v noci.

8 Dotazníkové šetření

8.1 Charakteristika dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření proběhlo ve Smyčcovém orchestru Něhoslava Kyjovského a Dechovém orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem. K získání informací o pohledu členů na dva zmíněné soubory byl využit dotazník v papírové podobě. Dotazníkové šetření proběhlo před zkouškou jednotlivých souborů dne 26. května 2023. Zúčastnilo se ho celkem 45 respondentů z toho 21 respondentů ze smyčcového a 24 respondentů z dechového orchestru. V rámci průzkumného šetření byla zachována anonymita všech respondentů.

Dotazník obsahoval uzavřené i otevřené otázky. Celkový počet otázek je 14. Celé znění dotazníku je uvedeno v přílohách.

Otázky č. 1 a 2 se týkají zjištění pohlaví a věku respondentů.

Otázky č. 3 a 4 zjišťují, jak dlouho respondenti hrají na hudební nástroj a délku členství v orchestru.

Otázky č. 5 a 6 zjišťují, zda je pro respondenty hra v orchestru přínosná.

Otázka č. 7 se zaměřuje na délku a termín zkoušek.

Otázka č. 8 zjišťuje, jak často respondenti do orchestru trénují.

Otázka č. 9 se zaměřuje na spokojenost respondentů s pozicí v orchestru.

Otázka č. 10 vede respondenty k sebehodnocení.

Otázky č. 11 a 12 se týkají spokojenosti s repertoárem a návrhů na změnu v repertoáru.

Otázka č. 13 zachycuje pohled respondentů na současnou úroveň orchestru.

Otázka č. 14 zjišťuje sociální pohodu v orchestru.

8.2 Cíle a hypotézy

Cíl dotazníkového šetření:

Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění celkové spokojenosti členů ve smyčcovém a dechovém orchestru, konkrétně s jeho chodem, úrovní, repertoárem. Dílčím cílem bylo zjištění sociální pohody v souborech.

Stanovení hypotéz:

H1: Více než 80 % respondentů obou orchestrů je spokojeno s repertoárem orchestru a nic by v něm neměnili.

H2: Současná úroveň obou orchestrů je respondenty ohodnocena nejčastěji známkou 2.

H3: Členové smyčcového orchestru jsou v sebehodnocení kritičtější než členové dechového orchestru.

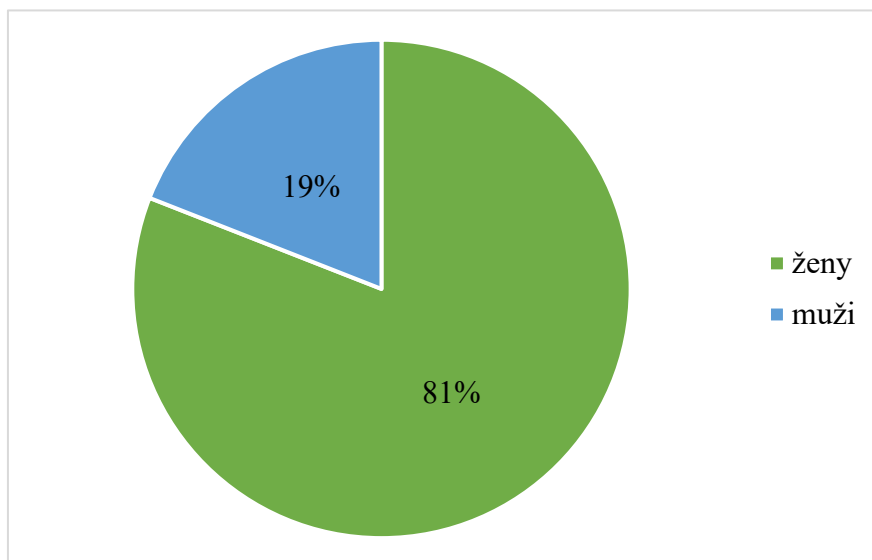
H4: Členové orchestrů se mezi ostatními spoluhráči necítí špatně.

8.3 Výsledky dotazníkového šetření

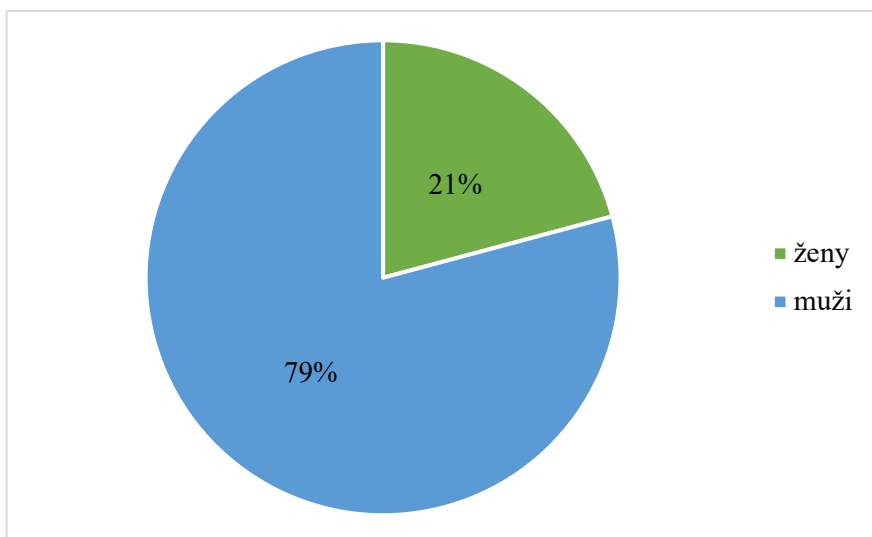
Vyhodnocení dotazníků:

Získané informace z dotazníkového šetření byly statisticky zpracovány. Většina získaných odpovědí byla vyjádřena pomocí grafů. Výhodou grafického znázornění je větší přehlednost a čitelnost. Pro lepší orientaci ve výsledcích jsou výseče diagramů barevně rozlišeny.

Otázka č. 1: Jaké je Tvé pohlaví?

Graf 1: Pohlaví dotazovaných ve smyčcovém orchestru

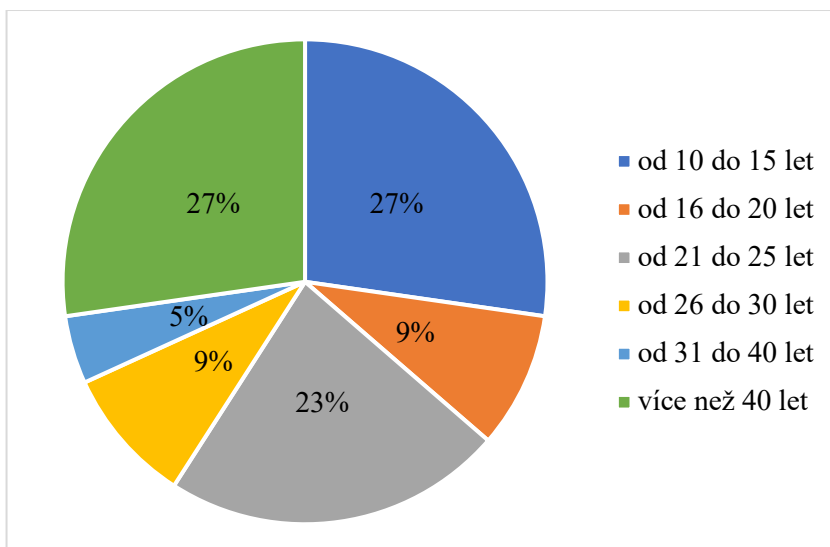

Graf 2: Pohlaví dotazovaných v dechovém orchestru

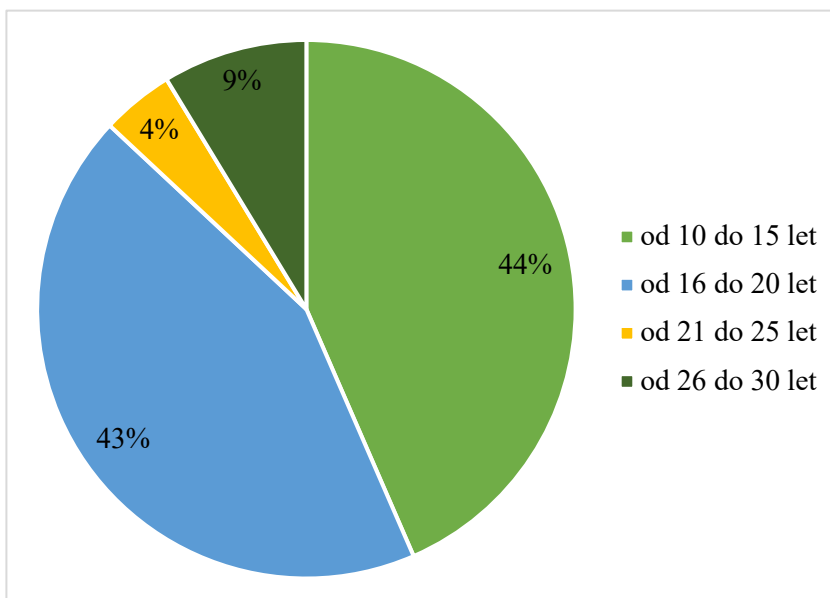
Cílem první otázky bylo zjistit genderové zastoupení jednotlivých souborů. Průzkumu se účastnilo 21 respondentů smyčcového a 24 respondentů dechového orchestru. Na první pohled lze vidět, že většinu smyčcového orchestru tvoří ženy. Konkrétně 17 (81 %) dívek a 4 (19 %) chlapci.

Naopak dechový orchestr je ve větším zastoupení mužského pohlaví. Chlapců je v orchestru 19 (79 %), dívek 5 (21 %). Z tohoto zjištění vyplývá, že na smyčcové nástroje hraje více dívek. Chlapci se zajímají spíše o nástroje dechové žesťové, dřevěné a nástroje bicí.

Otázka č. 2: Jaký je Tvůj věk?

Graf 3: Věk dotazovaných ve smyčcovém orchestru

Graf 4: Věk dotazovaných v dechovém orchestru

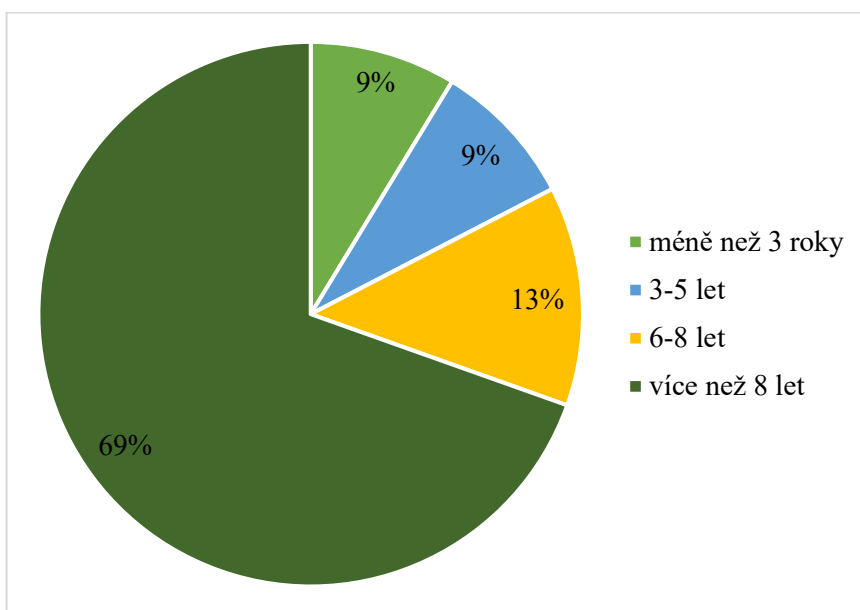
Druhou otázkou bylo zkoumáno věkové složení orchestrů. Oba soubory mají dlouholetou tradici. Vzhledem k výsledkům je očividné, že smyčcový soubor navštěvuje větší počet bývalých žáků ZUŠ. Oproti tomu v dechovém orchestru hraje většina žáků ZUŠ do 20 let.

Věkový průměr smyčcového souboru je 28,7 let. Ve velkém zastoupení jsou starší hudebníci nad 41 let je jich 6 (27 %). Na stejné úrovni stojí mladší žáci od 10 do 15 let (27%). Bohaté zastoupení mají hráči od 21 do 25 let, kterých hraje

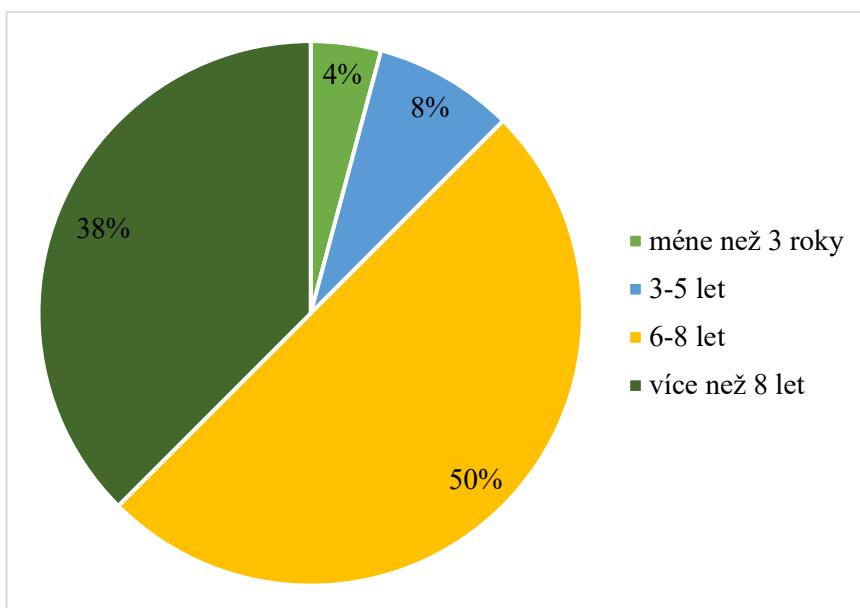
ve smyčcovém orchestru 5 (23 %). Věkovou skupinu od 16 do 20 a od 26 do 30 let tvoří 2 (9 %) respondenti. V rozmezí od 31 do 40 let působí v orchestru 1 (5 %) dotazovaná.

Věkový průměr dechového orchestru činí 15,3 let. Orchester tvoří 9 (44 %) hráčů ve věkovém rozmezí od 10 do 15 let. Druhou nejpočetnější skupinou jsou muzikanti od 16 do 20 let, kterých je 9 (43 %). Hráči v kategorii od 26 do 30 let jsou 3 (9 %) a v kategorii od 21 do 25 let pouze jeden respondent (4 %).

Otázka č. 3: Jak dlouho hraješ na tento hudební nástroj?

Graf 5: Délka hry na smyčcový hudební nástroj

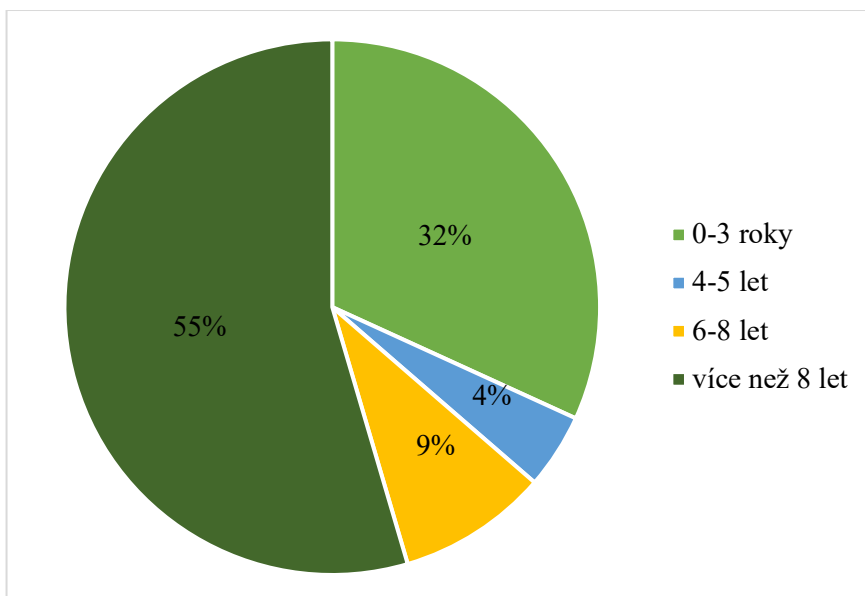
Graf 6: Délka hry na dechový/bicí nástroj

Prostřednictvím třetí otázky se zjišťovala délka hry na hudební nástroj. Ve smyčcovém orchestru hraje 16 hudebníků (69 %) na nástroj více než 8 let. Další kategorii 6-8 let odpovídají 3 hráči (13 %). Méně než 3 roky a 3-5 let uvádí celkem 4 (9 %) respondenti.

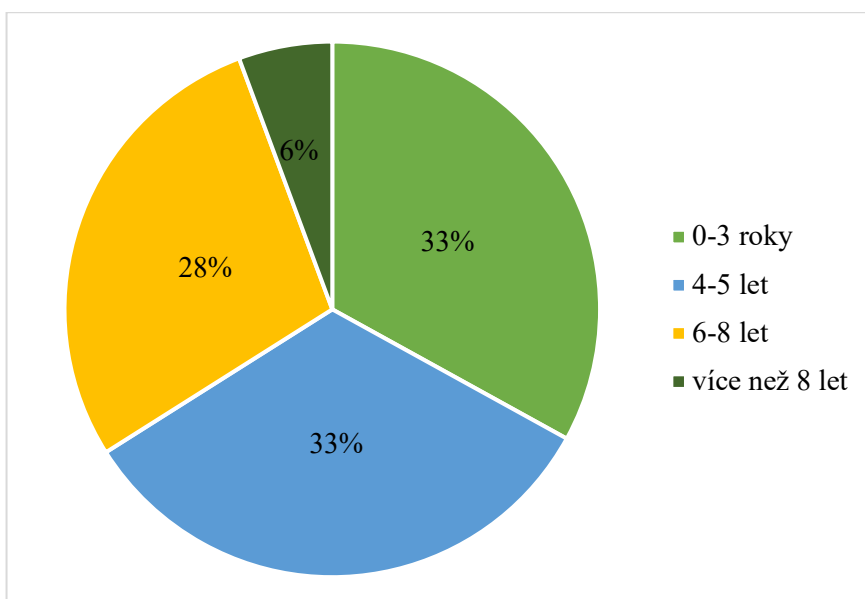
V dechovém orchestru hraje polovina hráčů (50 %) na nástroj 6-8 let. Celkem 9 (38 %) muzikantů se hře na nástroj věnuje více než 8 let. Další 2 (8 %) dotazovaní hrají na nástroj 3-5 let. Pouze 1 (4 %) respondent se hraní věnuje méně než 3 roky.

Z průzkumu vyplývá, že smyčcový orchestr má větší zastoupení zkušenějších hráčů. Svému nástroji někteří zasvětili většinu svého života. Jedna hráčka smyčcového orchestru hraje na nástroj dokonce 44 let, což byla maximální hodnota uvedená pro hru na nástroj.

Otázka č. 4: Jak dlouho hraješ ve smyčcovém/dechovém orchestru?

Graf 7: Délka hry ve smyčcovém orchestru

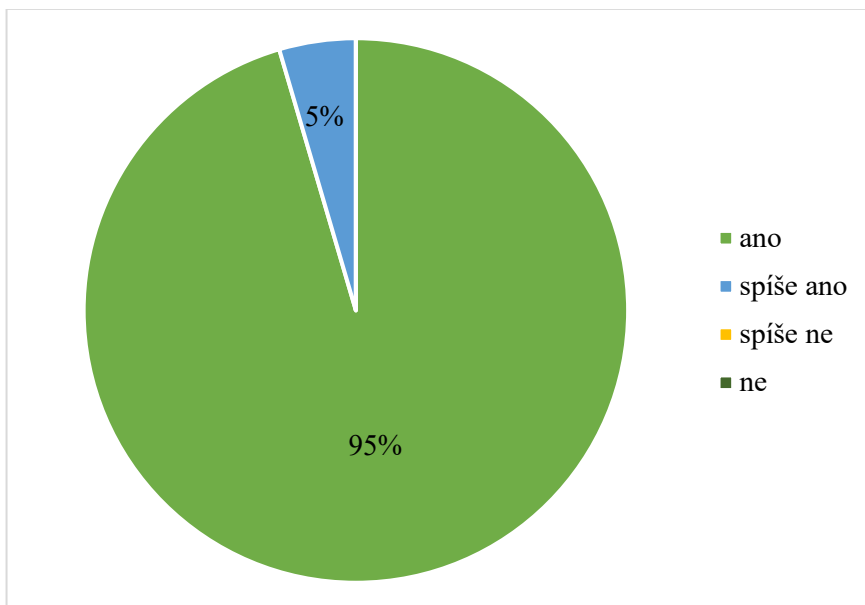

Graf 8: Délka hry v dechovém orchestru

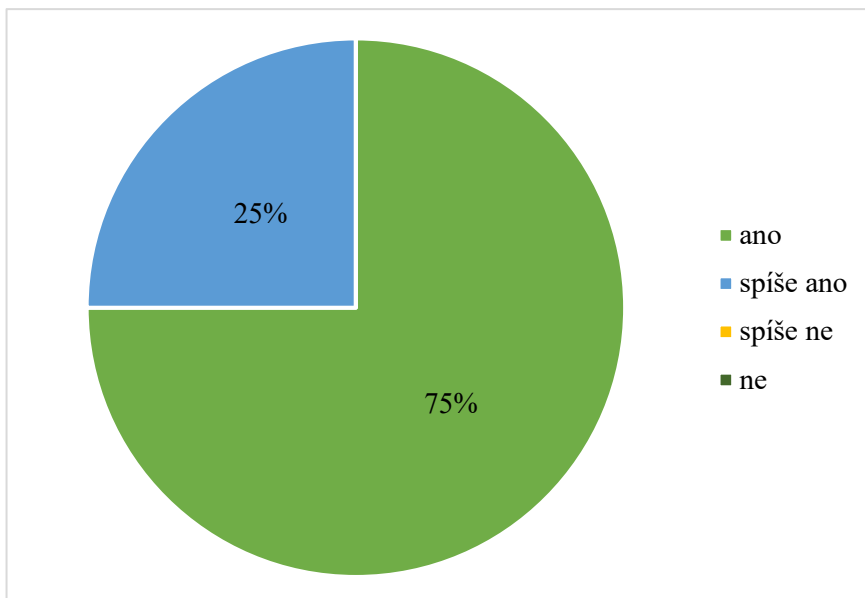
V návaznosti na předchozí otázku je jasné, že délka hry na nástroj a délka hry v orchestru se v některých případech shoduje. Ve smyčcovém orchestru hraje 12 (55 %) hráčů více než 8 let, což je více než polovina. Vysoký podíl tvoří 7 (32 %) hráčů, kteří jsou součástí orchestru 0-3 roky. Celkem 2 (9 %) hráči hrají v orchestru 6-8 let. Pouze 1 (4 %) člen je v souboru 4-5 let.

Celkem 7 (33 %) hráčů navštěvuje dechový orchestr 0-3 roky. Stejně procento hráčů 33 % hraje v orchestru 4-5 let. Dohromady 6 (28 %) respondentů navštěvuje soubor 6-8 let. Pouze 4 (6 %) dotazovaní jsou součástí orchestru více než 8 let.

Otázka č. 5: Je pro Tebe hra v orchestru přínosná?

Graf 9: Přínos hry v orchestru pro hráče smyčcového orchestru

Graf 10: Přínos hry v orchestru pro hráče dechového orchestru

Z výsledných odpovědí je zřejmé, že pro většinu respondentů je hra v orchestru přínosná. Ve smyčcovém orchestru uvedlo 21 (95 %) hudebníků, že je pro ně hra přínosná. Jeden respondent (5 %) uvedl, že pro něho je hra v orchestru spíše přínosná.

Pro celkem 18 (75 %) členů dechového orchestru je hra v souboru přínosná. Pro 6 (25 %) zbylých, je účast v orchestru spíše přínosná.

Otázka č. 6: Napiš alespoň tři věci, které Ti hra v orchestru přináší.

Z odpovědí členů smyčcového orchestru vyplývá, že hra v souboru jim přináší:

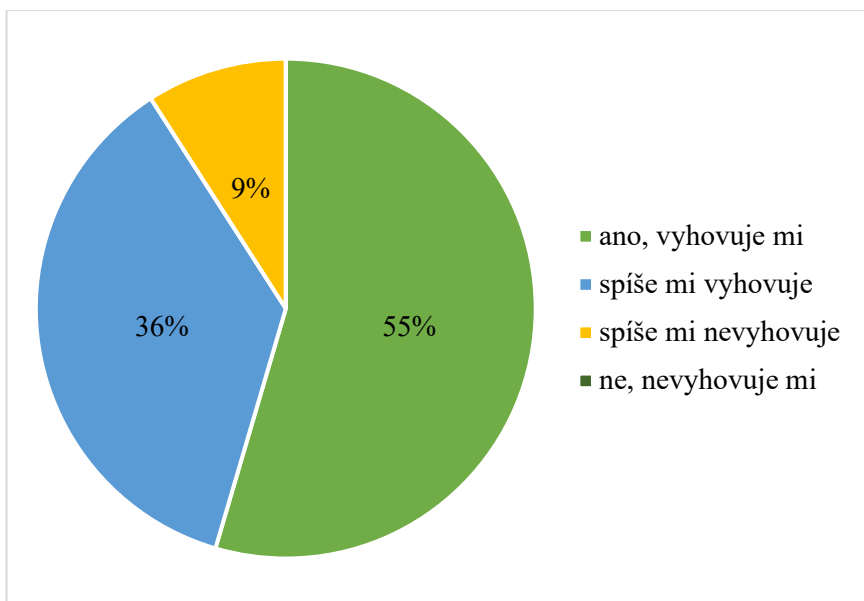
- nová přátelství a dobrý kolektiv – odpovědělo 16 respondentů
- radost z hudby – odpovědělo 9 respondentů
- vzájemnou souhru – 5 respondentů
- udržení rytmu – 4 respondenti
- další: nové zkušenosti, rozšíření obzorů, překonání sama sebe, zážitky, zábavu

Hráčům dechového orchestru hra přináší:

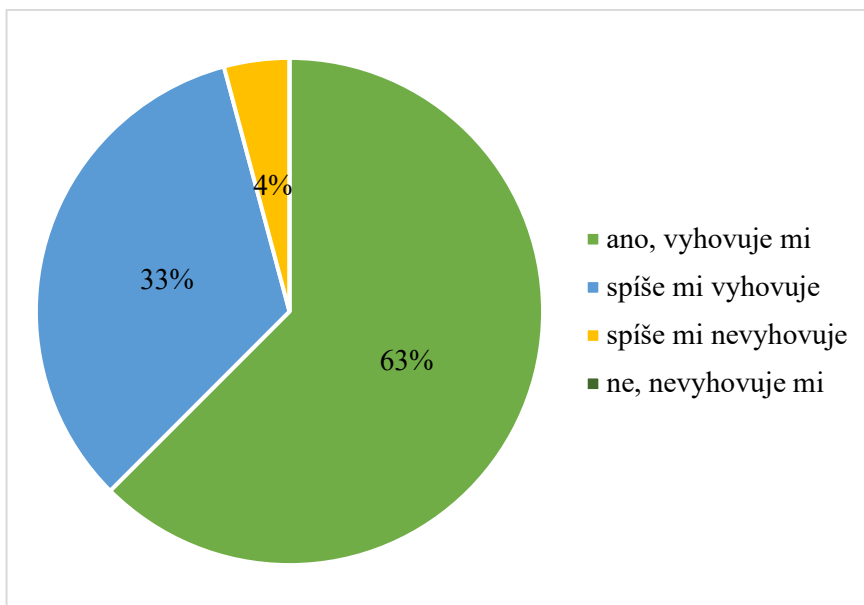
- nové kamarády, více přátel – odpovědělo 15 respondentů
- lepší orientaci v notách, čtení not – 10 respondentů
- zlepšení ve hře na nástroj – 6 respondentů
- další: seberealizaci, nedostatek volného času, nové zážitky, vnímání celku

Z průzkumu vychází, že hra v souboru obohatila všechny respondenty zejména o nové přátele. Většina hráčů se zdokonalila v orientaci v notách, vzájemné souhře, rytmu a celkově ve hře na nástroj. Členům smyčcového orchestru účast v souboru dále přináší radost z hudby.

Otázka č. 7: Vyhovuje Ti termín a délka zkoušek?

Graf 11: Termín a délka zkoušek smyčcového orchestru

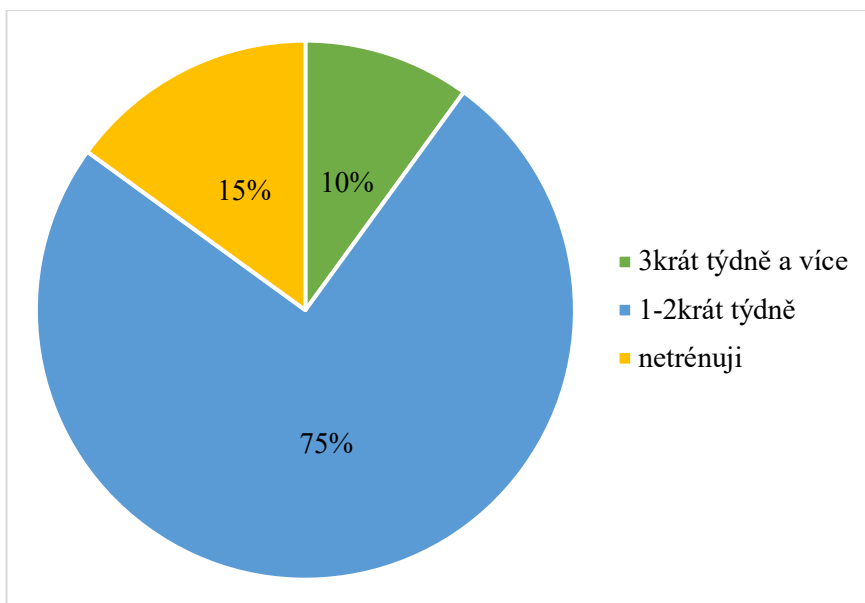

Graf 12: Termín a délka zkoušek dechového orchestru

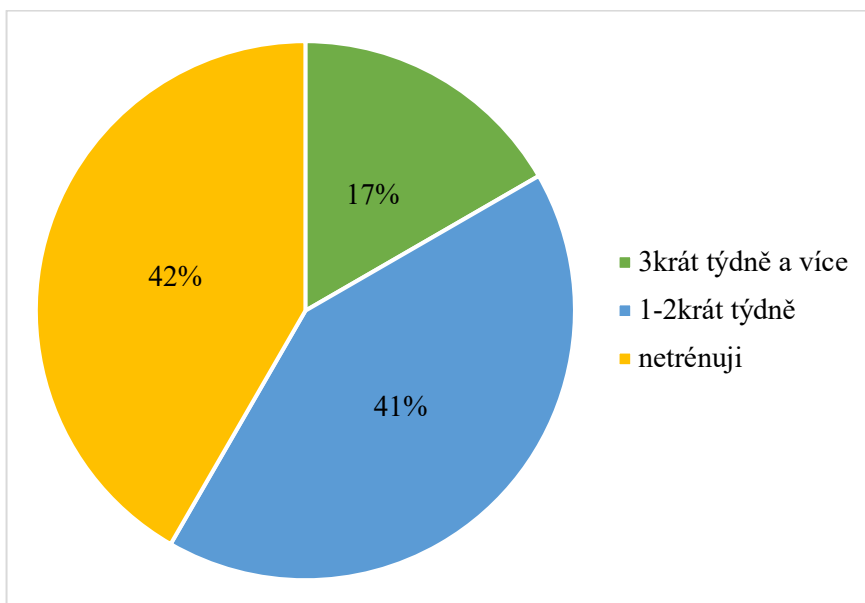
Sedmá otázka se zaměřuje na délku trvání a termín zkoušek. Ve smyčcovém orchestru vyhovuje délka i čas zkoušek 12 (55 %) dotazovaným. Konání zkoušek spíše vyhovuje 8 (36 %) dotazovaným. Pouze 2 (9 %) členům smyčcového orchestru termín nebo délka zkoušek nevyhovuje.

Celkem 15 (63 %) hráčům dechového orchestru vyhovuje délka a termín konání zkoušek. Zkoušky spíše vyhovují 8 (33 %) respondentů a nevyhovují pouze 1 (4 %) hráči v orchestru. Je zřejmé, že většina členů souborů je s termínem a trváním zkoušek spokojená.

Otázka č. 8: Jak často trénuješ do orchestru?

Graf 13: Četnost tréninku hráčů smyčcového orchestru

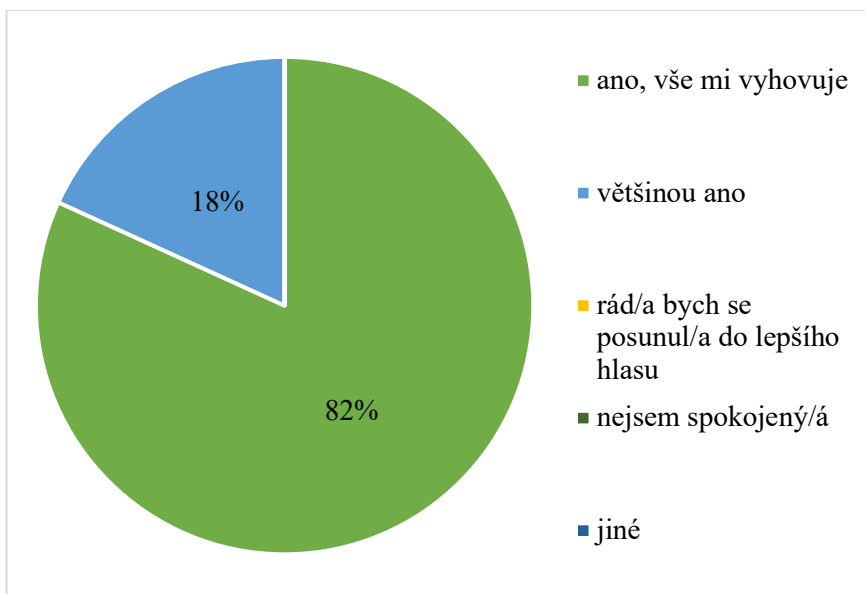

Graf 14: Četnost tréninku hráčů dechového orchestru

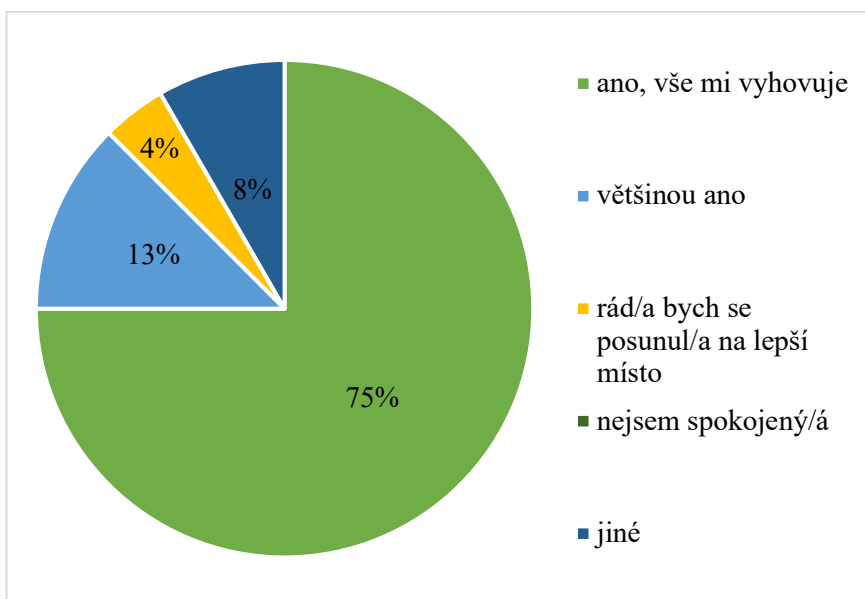
Z odpovědí respondentů vychází, že smyčcový orchestr navštěvuje více hráčů, kteří trénují na zkoušky orchestru. Celkem 15 (75 %) dotazovaných trénuje 1-2krát týdně. Další možnost 3krát týdně a více zvolili 2 (10 %) respondenti. K třetí variantě se přihlásili 3 (15 %) respondenti.

V dechovém orchestru převažuje 10 (42 %) hráčů, kteří cvičí na nástroj 1-2krát týdně. Následuje je 41 % respondentů, kteří vůbec netrénují. Pouze 4 (17 %) dotazovaných trénuje 3krát týdně a více.

Otázka č. 9: Jsi spokojený/á s pozicí, ve které v orchestru hraješ?

Graf 15: Spokojenost s pozicí ve smyčcovém orchestru

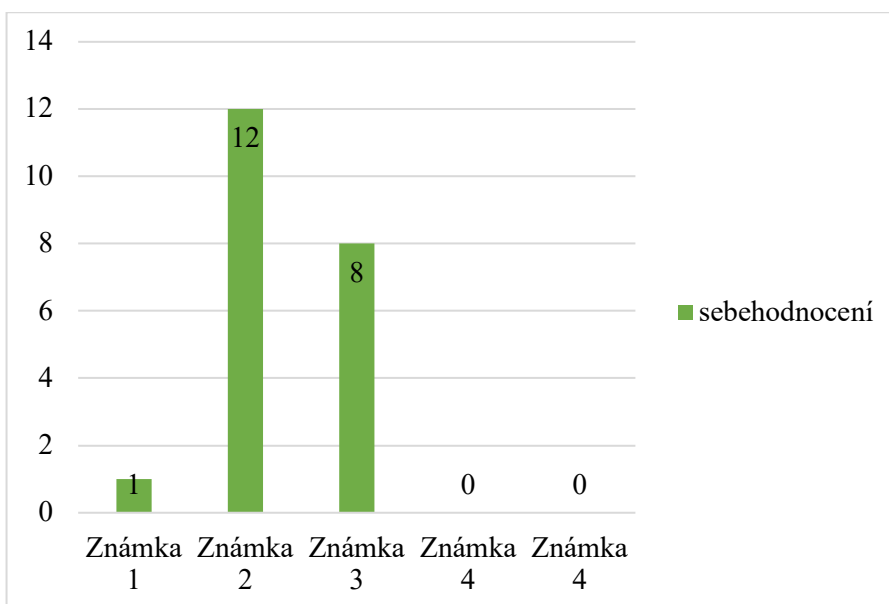

Graf 16: Spokojenost s pozicí v dechovém orchestru

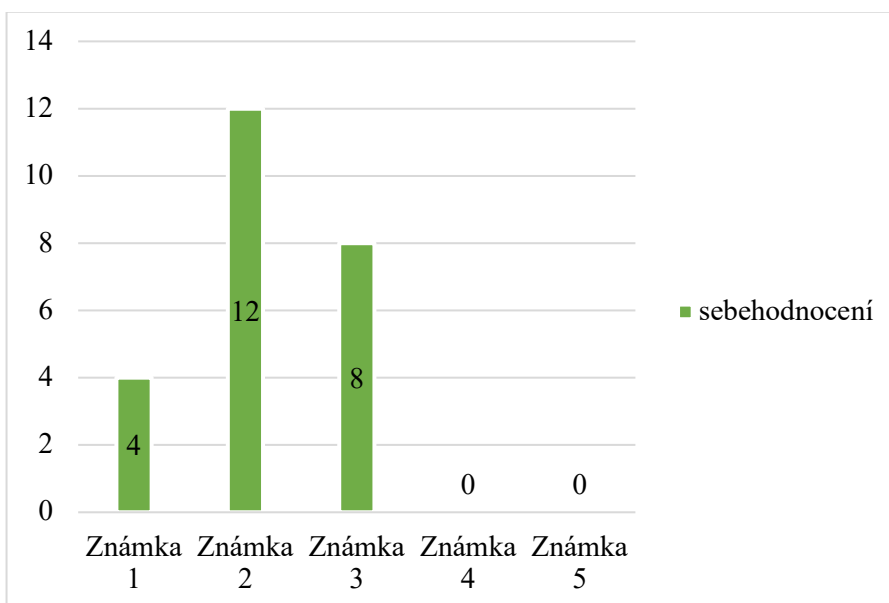
Při zjišťování spokojenosti hráčů s pozicí v orchestru odpovědi ukázaly, že 18 (82 %) respondentům ze smyčcového orchestru, vše vyhovuje. Zbylým 4 (18 %) dotazovaným pozice v orchestru většinou vyhovuje.

Odpovědi členů dechového orchestru byly pestřejší. Celkem 18 (75 %) uvedlo, že jim vše vyhovuje. Dalším 3 (13 %) většinou pozice v orchestru vyhovuje. Pouze 1 (4 %) hráč by rád změnil místo. Variantu jiné zvolili 2 (8 %) respondenti a uvedli, že nemají jinou možnost.

Otázka č. 10: Ohodnot' sebe jako člena souboru a zdůvodni Tvoji odpověď' (1 – nejlepší, 5 – nejhorší).

Graf 17: Sebehodnocení členů smyčcového orchestru

Graf 18: Sebehodnocení členů dechového orchestru

V obou případech je sebehodnocení členů takřka totožné. Nejvíce respondentů se ohodnotilo známkou 2. Ve smyčcovém souboru to bylo 12 (57 %) respondentů. Známkou 3 se ohodnotilo 8 (38 %) respondentů. Známkou 1 pouze 1 (5 %) respondent.

V dechovém orchestru byl počet hodnocení známkou 2 (50 %) a 3 (33 %) totožný, jako ve smyčcovém orchestru. Lišila se známka 1, touto hodnotou se ohodnotili 4 (17 %) respondenti.

Někteří respondenti provedli písemné hodnocení k otázce č. 10:

Výpovědi respondentů smyčcového orchestru:

- Znamka 2:

„Sice netrénuji každý den, ale do hraní dávám srdce.“

„Snažím se pomáhat ostatním a vnímat, co se děje, občas zapomenu noty, nebo nemám čas se připravit.“

„Sice se moc nepřipravuji, ale v notách se neztrácím a myslím, že jsem užitečný člen orchestru.“

- Znamka 3:

„Hraji někdy falešně, ale snad ne tak strašně.“

„Někdy se nedaří, ale soubor ráda navštěvuji a jsem na to pyšná.“

Výpovědi respondentů dechového orchestru:

- Znamka 1:

„Hraji a cvičím pravidelně.“

- Znamka 2:

„Snažím se trénovat a pracovat na sobě, ale vždy se najde něco, co bych mohla zahrát lépe.“

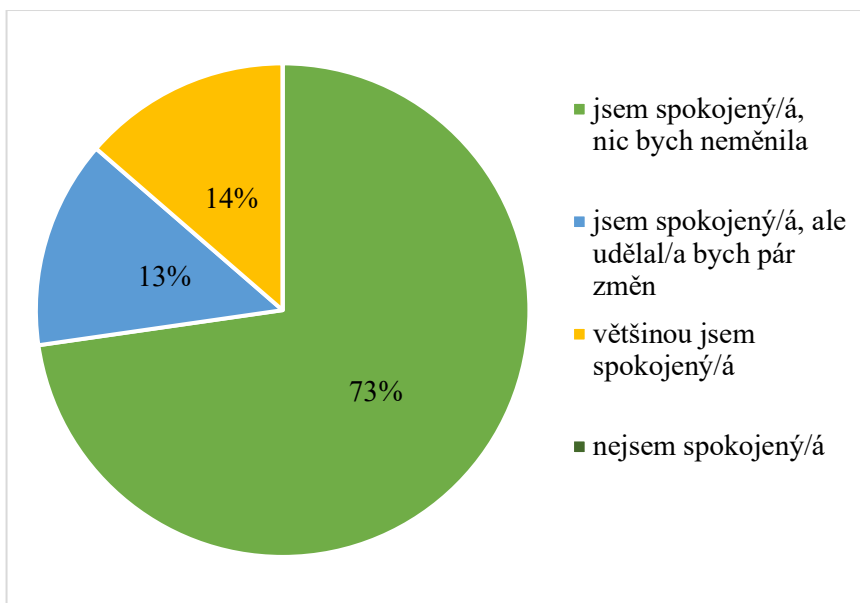
„Většinu věcí zahraji z listu.“

- Znamka 3:

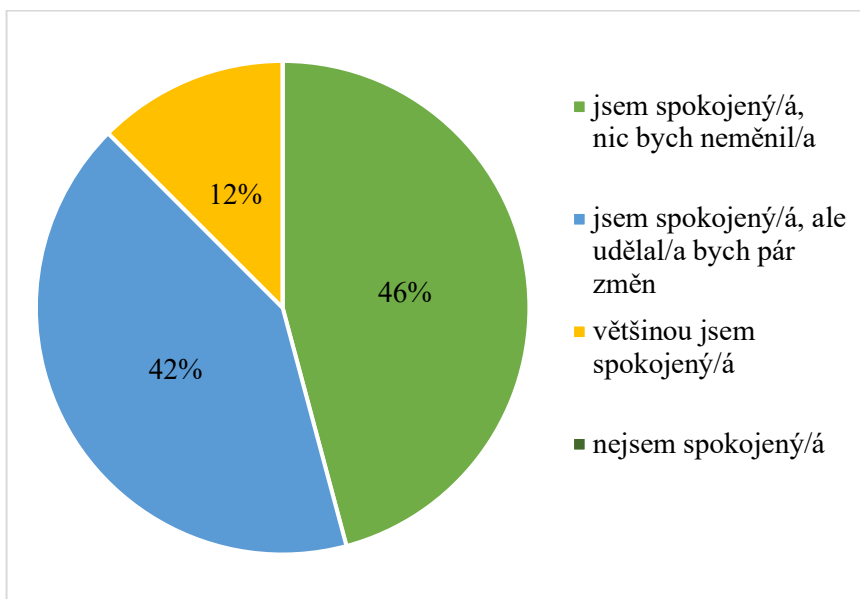
„Nezahraji vše dokonale.“

Dle shromážděných odpovědí lze tvrdit, že někteří členové se hodnotí příliš sebekriticky. Pro většinu mladších žáků je však náročné se spravedlivě ohodnotit a spíše se podceňují.

Otázka č. 11: Jsi spokojený/á s repertoárem orchestru?

Graf 19: Spokojenost s repertoárem smyčcového orchestru

Graf 20: Spokojenost s repertoárem dechového orchestru

Touto otázkou byla zkoumána spokojenost respondentů s repertoárem jednotlivých těles. Ve smyčcovém orchestru je s repertoárem spokojeno 16 (73 %) dotazovaných. Většinou jsou spokojeni 3 (13 %) respondenti, stejný počet (14 %) by uvítal pár změn.

Téměř polovina, 11 (46 %) respondentů, by na společném repertoáru dechového orchestru nic neměnila. Pár změn by provedlo 10 (42 %) dotázaných. Celkem 3 (12 %) respondenti jsou s repertoárem většinou spokojeni.

Otázka č. 12: Co bys v repertoáru případně chtěl/a změnit?

Výpovědi respondentů ze smyčcového orchestru jsou následující:

„Více filmové hudby, jinak nic.“

„Přidal bych nové skladby z různých žánrů.“

„Nic bych neměnil, vyhovuje mi pestrost programu.“

Výpovědi respondentů z dechového orchestru jsou následující:

„Myslím si, že mi trochu chybí skladby, co jsme hrály dříve, ale jinak mi vcelku vyhovuje.“

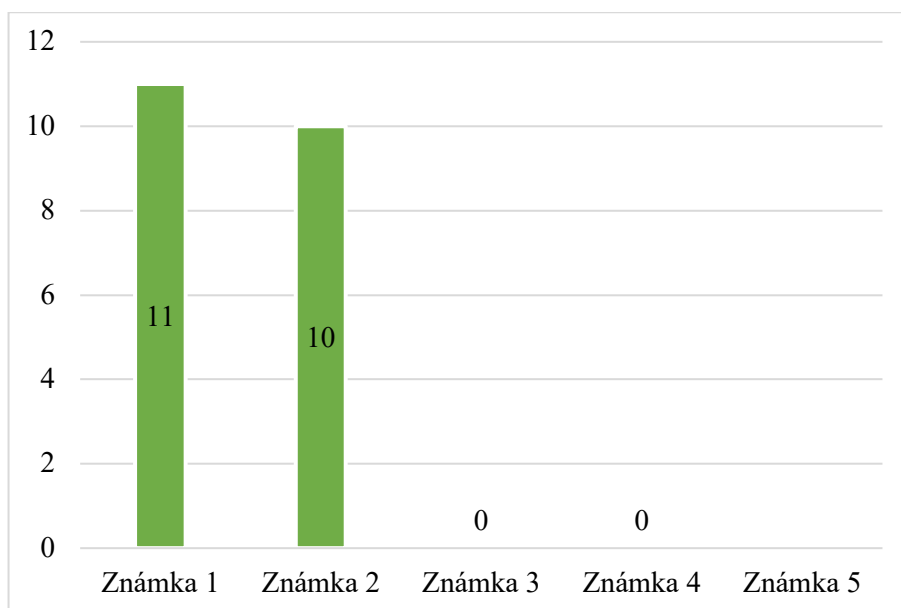
„Obměnil bych třeba pochody, které se hrají pořád dokola.“

„Rozšířil bych repertoár, ale není to možné, kvůli malému obsazení“

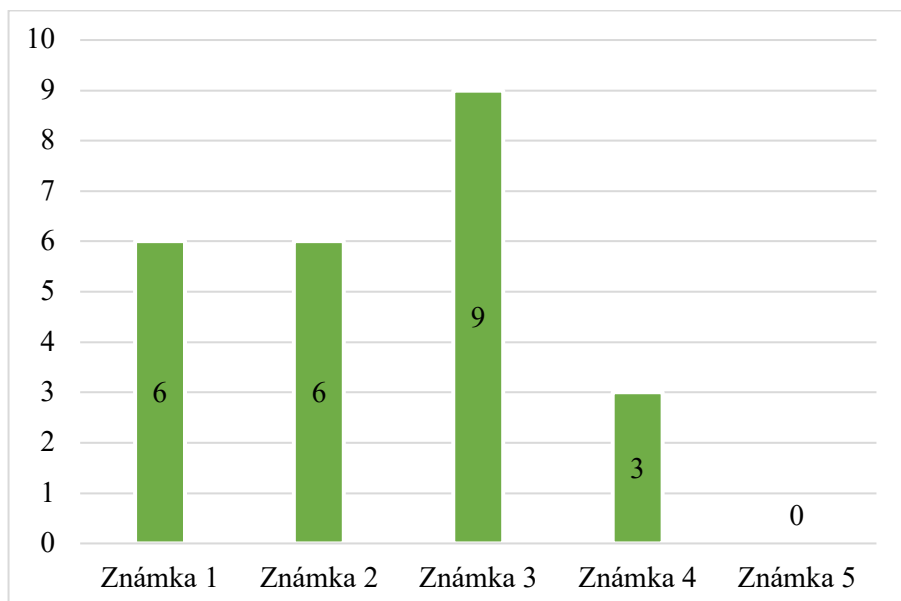
Ze získaných výsledků vyplývá, že většina hráčů obou souborů je s repertoárem spokojená. Členové smyčcového orchestru by obohatili repertoár o filmové či moderní skladby. Někteří by naopak chtěli více klasické hudby.

Členové dechového orchestru by rádi rozšířili repertoár o skladby, které hráli dříve. Není to však možné vzhledem k nižšímu obsazení orchestru. Někteří by uvítali více dechové hudby.

Otázka č. 13: Jaká je podle tebe současná úroveň orchestru? Ohodnot' známkou jako ve škole.

Graf 21: Hodnocení současné úrovně smyčcového orchestru

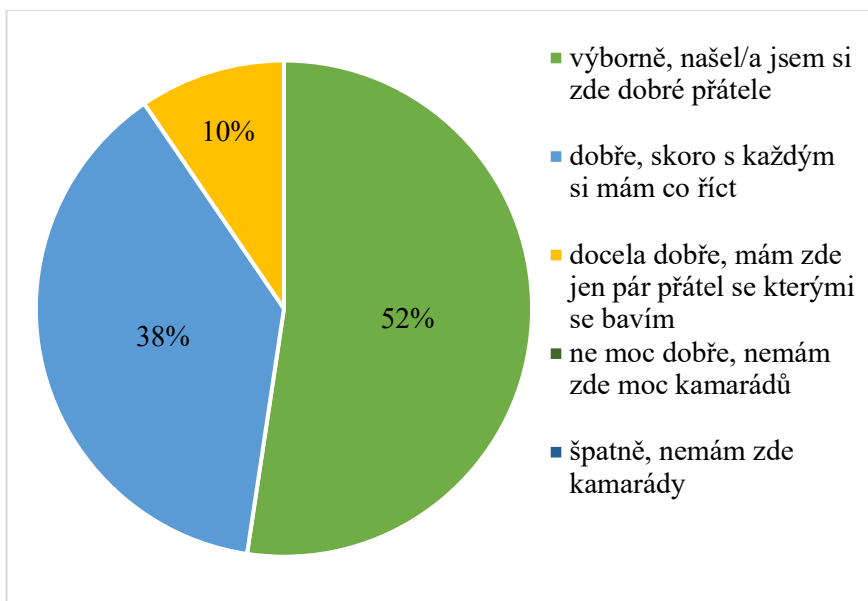

Graf 22: Hodnocení současné úrovně dechového orchestru

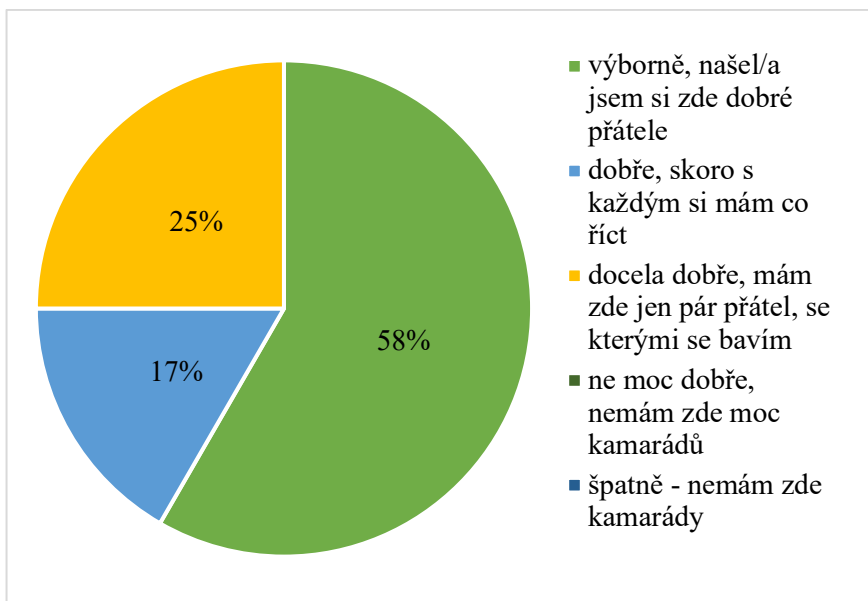
Tato otázka se zaměřila na hodnocení jednotlivých souborů. Z výsledných grafů je patrné, že členové smyčcového orchestru hodnotili úroveň jejich tělesa pozitivněji než členové dechového orchestru. Známkou 1 ohodnotilo úroveň smyčcového orchestru 11 (52 %) respondentů. Známkou 2 udělilo 10 (48 %) dotazovaných.

V dechovém orchestru využilo známku 1 a 2 pouze 6 (25 %) respondentů. Známkou 3 udělilo 9 (37 %) dotazovaných. Další variantu využili 3 (13 %) dotazovaní.

Otázka č. 14: Jak se cítíš mezi ostatními členy orchestru?

Graf 23: Jak se cítíš ve smyčcovém orchestru

Graf 24: Jak s cítíš v dechovém orchestru

Na otázku týkající se sociální pohody v orchestru odpověděli všichni respondenti kladně. Ve smyčcovém orchestru se 11 (52 %) dotazovaných cítí výborně. Dobře se cítí 8 (38 %) respondentů. Poslední možnost zvolili 2 (10 %) dotazovaní.

V dechovém orchestru se cítí více než polovina (58 %) hudebníků výborně. Další variantu, *docela dobře, mám zde jen pár přátel, se kterými se bavím*, zvolilo 6 (25 %) dotazovaných. Celkem 4 (17 %) respondenti se v orchestru cítí dobře.

8.4 Ověření hypotéz

Hypotéza 1: Více než 80 % respondentů obou orchestrů je spokojeno s repertoárem orchestru a nic by v něm neměnili. Tato hypotéza byla potvrzena v obou případech. Věnuje se jí otázka č. 11., ve které vybral každý respondent jednu ze čtyř nabízených možností. Ze všech dotazovaných je s repertoárem smyčcového orchestru spokojeno dohromady 19 (86 %) respondentů. Z této hodnoty by 3 (14 %) dotazovaní provedli pár změn, ale přesto jsou s repertoárem spokojeni. Hypotéza se potvrdila i v případě výpovědi respondentů dechového orchestru. Kdy je spokojených 21 (88 %) respondentů. Z tohoto údaje by 10 (42 %) dotazovaných v repertoáru přesto provedlo pár změn.

Hypotéza 2: Současná úroveň obou orchestrů je respondenty ohodnocena nejčastěji známkou 2. Hypotéza nebyla potvrzena ani v jednom případě. Dotazník se této hypotéze věnuje v otázce č. 13. Respondenti měli za úkol ohodnotit současnou úroveň orchestru dle svého osobního pocitu. Úroveň smyčcového orchestru byla nejčastěji ohodnocena známkou 1. Zvolilo ji 11 (52 %) respondentů. V případě úrovně dechového orchestru se nejčastěji objevila známka 3. Využilo ji 9 (37 %) dotazovaných. S těmito hodnoceními se dle výpovědí v rozhovorech ztotožňují i samotní vedoucí souborů.

Hypotéza 3: Členové smyčcového orchestru jsou v sebehodnocení kritičtější než členové dechového orchestru. Tato hypotéza se nepotvrdila. Hypotézy se týkala otázka č. 10. Respondenti měli za úkol ohodnotit sebe jako člena orchestru známkou jako ve škole. Hodnocení respondentů bylo v obou tělesech téměř shodné. Známkou 2 se v obou souborech ohodnotilo 12 respondentů. Známkou 3 udělilo v obou případech 8 respondentů. Odpovědi se neshodovaly v případě známky 1. Ve smyčcovém orchestru se touto známkou ohodnotil pouze 1 respondent. V dechovém orchestru byla známka 1 použita v sebehodnocení 4 dotazovaných.

Hypotéza 4: Členové orchestrů se mezi ostatními spoluhráči necítí špatně. Hypotéza se v obou souborech potvrdila. Věnovala se jí otázka č. 14. Odpovědi všech respondentů byly kladné. Lze tvrdit, že polovina respondentů obou souborů se v orchestru cítí výborně. Ve smyčcovém orchestru se jedná o 11 (52 %) respondentů, v dechovém orchestru je to 14 (58 %) respondentů. Ve smyčcovém orchestru se cítí více hráčů dobře (38 %) než v orchestru dechovém (17 %). Poslední variantu, cítím se docela dobře, zvolilo 10 %

respondentů ze smyčcového orchestru a 25 % dotazovaných z dechového orchestru. Záporné odpovědi nezvolil nikdo z dotazovaných.

8.5 Diskuze

Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění spokojenosti členů dvou instrumentálních souborů Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského a Dechového orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem. Pro zjištění splnění cíle byly vytvořeny čtyři hypotézy. Dvě ze zmíněných hypotéz se potvrdily. Více než 80 % členů obou orchestrů je spokojeno se současným repertoárem navštěvovaných těles. Celkem 19 (86 %) hráčů odpovědělo kladně, což je zejména pro vedoucí orchestrů pozitivním zjištěním. Sociální pohoda obou orchestrů je také pozitivně hodnocena. Více než polovina členů souborů se mezi ostatními spoluhráči cítí výborně.

Další dvě hypotézy se nepotvrdily. Členové smyčcového orchestru nejsou v sebehodnocení kritičtější než členové dechového orchestru. Hodnoty sebehodnocení se v obou tělesech téměř shodovaly. V případě hodnocení úrovně orchestrů vyšla hodnota úrovně smyčcového orchestru lépe, než bylo předpokladem hypotézy. Hodnocení úrovně dechového orchestru naopak o jednu hodnotu kleslo, respondenti udělili známku 3.

Výsledky dotazníkového šetření jsou důkazem toho, že účast v hudebních tělesech má smysl. Hráči se zdokonalují ve hře na nástroj, navazují nová přátelství a tráví smysluplně svůj volný čas. Dále se učí komunikovat s druhými, trpělivosti, dochvilnosti a být součástí kolektivu. Hra v souborech přináší radost z provedené hudby nejenom jim samotným, ale hudebníci obohacují svým umem zejména veřejnost a jejich věrné příznivce.

Závěr

Diplomová práce si kladla za cíl shromáždění a systematizaci veškerých informací o instrumentálních souborech Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem. Součástí práce je také výzkum, zaměřený na spokojenost členů smyčcového a dechového orchestru s momentální úrovní, chodem a repertoárem orchestru. Dílčím cílem bylo zjištění sociální pohody v obou souborech.

V úvodní části práce jsou představeny nejvýznamnější historické události ve vývoji školy. Pro konkrétnější představu o nynějším fungování školy je zde uvedena její současná charakteristika. Obsahem druhé kapitoly je zmapování počátků vzniku Dechového orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem. Kapitola zpracovává a popisuje zkoušky, soustředění, repertoár, koncertní oblečení, koncertní činnost a úspěchy orchestru. Dále jsou zde uvedeny festivaly, přehlídky a zahraniční výjezdy tělesa. Třetí kapitola pojednává o Smyčcovém orchestru Něhoslava Kyjovského jeho historii, současnosti, zkouškách, soustředěních, repertoáru, koncertním oblečení, úspěších a koncertní činnosti. Následující teoretické kapitoly podávají přehled o činnosti dalších instrumentálních souborů ZUŠ.

Celá práce vychází především ze studia archivních materiálů – kronik, almanachů, novinových, elektronických článků, fotodokumentace a rozhovorů s vedoucími pedagogy souborů. Při zpracovávání práce došlo k drobným úskalím vzhledem k nedostatečnému množství bližších informací o menších souborech. Jejich činnost je velmi stručně popsána v kronikách a almanachu ZUŠ. K získání potřebných materiálů a aktuálnějších dat bylo třeba uskutečnit rozhovory s jejich uměleckými vedoucími.

V praktické části práce jsou zpracovány dva rozhovory s uměleckými vedoucími Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského a Dechového orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem. Dále metodou dotazníkového šetření byla zjišťována spokojenost členů ve smyčcovém a dechovém orchestru. Výzkumu se zúčastnilo celkem 45 respondentů z obou zmíněných těles. Potvrdilo se, že většina hudebníků je s chodem, repertoárem, úrovní i sociální pohodou obou orchestrů spokojená.

Diplomová práce nám dokládá, že výuka hudebních nástrojů na základních uměleckých školách nemusí být pouze o zvládnutí hry na hudební nástroje, ale může mít přesah nejen pro žáky, ale i celospolečensky. Práci se mohou inspirovat vyučující jiných základních uměleckých škol, zejména zajímavými projekty, velkým počtem hudebních akcí či spoluprací s dalšími hudebními umělci. Zásobou netradičních a originálních koncertů disponuje zejména Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského. Práce je určena také

hudebním příznivcům, kteří zde mohou nalézt typy na mnoho kulturních událostí školy, které stojí za to navštívit.

Seznam použitých zdrojů informací

ČECHOVÁ, R. Odvedli kus poctivé práce. *Vysočina*. OV KSČ a ONV ve Žďáru nad Sázavou, 1987/12, XXVII. ročník.

ČECHOVÁ, R. Reprezentace okresu. *Vysočina*. OV KSČ a ONV ve Žďáru nad Sázavou, 1980/6, XXI. Ročník

ELČKNEROVÁ, I. Viděli jsme světlo v tmách. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2010/5, V. ročník, s. 10.

HAVEL, J. Pohádkové melodie se smyčcovým souborem Cvrčci. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2018/6, XIII. ročník, s. 14.

HAVEL, J. Smyčcový soubor ZUŠ Cvrčci na hudební expedici do světa zvířat. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2019/6, XIV. ročník, s. 15.

HUSÁK, Š., MIKŠOVÁ, M., MIKŠOVÁ, Z., BAGAROVÁ, E. *Almanach 2010 vydaný u příležitosti 50. výročí založení dechového orchestru ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem*. Žďár nad Sázavou: Tiskárna UNIPRESS, 2010

CHASÁKOVÁ, M. Benefiční koncert ROCKOVÉ BALADY A ROMANCE pro Modrého hrocha. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2013/4, VIII. ročník, s. 12.

Jiří Pavlica a Hradišťan. [online]. [cit. 2023-06-03]. Dostupné z: <https://www.hradistan.cz/>

KÖNIGOVÁ, O. Bystřické léto v plném proudu. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2008/7, III. ročník, s. 12.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2004-2005, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2005-2006, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2010-2011, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2013-2014, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2014-2015, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2017-2018, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Kronika Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem 2019-2020, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach k 10. výročí založení Orchestru Něhoslava Kyjovského 2001-2011*. Žďár nad Sázavou: UNIPRESS s. r. o., 2011

MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021

MACHÁČKOVÁ, L. Balady a romance – benefiční koncert pro rosu – 27. dubna 2019. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2019/3, XIV. ročník, s. 19.

MACHÁČKOVÁ, L. Kolik jen váží bolest člověčí. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2022/4, XVII. ročník

MACHÁČKOVÁ, L. Úsměv je světlo, jež se ukáže v okně obličeje a naznačí, že srdce je doma. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2012/4, VII. ročník, s. 14.

MAKOVSKÁ, D. S akordeonem do Banátu. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2014/6, IX. ročník, s. 17.

MAKOVSKÁ, D. Žáci ZUŠ v kraji Nikoly Šuhaje. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2012/10, X. ročník, s. 5.

MAKOVSKÝ, E. Do města čokolády. *Novinky*. Bystřice nad Pernštejnem. 2007/4, s. 14.

MAKOVSKÝ, E. *DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem* [online]. [cit-2023-05-29]. Dostupné z: <https://do-bystricenp.estranky.cz/>

MAKOVSKÁ, Jitka. *Hudební historie a současnost Bystřice nad Pernštejnem*. 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Bělohávková, Petra.

MĚSTSKÉ MUZEUM, Zprávy z muzea. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2015/4, X. ročník

Mikroregion Bystřicko. [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://www.regionbystricko.cz/>

OLIVOVÁ, M. *Almanach k 10. výročí založení Dechového kvarteta Bystřice nad Pernštejnem 2003-2013*. SRP s.r.o. 2013.

OLIVOVÁ, M. *Almanach ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem 1956-2006*. 2006. s. 32.

OLIVOVÁ, M. Historie a současnost ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem a její významné hudební osobnosti. Brno. Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební fakulta, Katedra dechových nástrojů, 2018. 45 s. Vedoucí diplomové práce, MgA. Jaroslav Kubita.

PORTIMO, O. P. S. Rockové balady a romance – Rock for Portimo. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2020/1, XV. ročník, s. 17.

ROBOTKOVÁ, N. Baroko převážně nevážně. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2019/6, XIV. ročník, s. 16.

Rozhovor s Bc. Ditou Havlovou DiS., Bystřice nad Pernštejnem 7. 6. 2023

Rozhovor s MgA. Gabrielem Červeňákem, Bystřice nad Pernštejnem 6. 6. 2023

Rozhovor s MgA. Josefem Havlem, dipl.um., Bystřice nad Pernštejnem 6. 6. 2023.

Rozhovor s Mgr. Lenkou Macháčkovou, Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

Rozhovor se Štěpánem Husákem, dipl.um., Bystřice nad Pernštejnem 29. 5. 2023

Smyčcový orchestr Něhoslava Kyjovského. [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <http://www.sonk.cz/>

Úsměvácci z.s. [online]. [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://usmevacci.webnode.cz/>

VEDENÍ ZUŠ. 60. výročí založení ZUŠ Bystřice n. P. aneb „Umění je nejkrásnější průvodce životem člověka“. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2016/8, XI. ročník, s. 14.

VOJTA, R. Balady a romance – vynikající zážitek. *Noviny Bystřicko*. Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2007/11, II. ročník, s. 7.

Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2001-2002, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2008-2009, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2010-2011, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2011-2012, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

Výroční zpráva Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem za školní rok 2014-2015, archiv Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA BYSTŘICE NAD PERNŠTEJNEM. *60 let 1956-2016 Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. 2016. s. 4.

Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [online]. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: www.zusbnp.cz

ZUŠ & ART. Návštěva v základní umělecké škole v Bergenu. *Noviny Bystřicko.* Bystřice nad Pernštejnem: UNIPRESS Žďár nad Sázavou, 2016/9, XI. ročník, s.12.

Seznam příloh

Příloha A: DO ZUŠ BnP na soutěži ve Velkém Meziříčí, 1963

Příloha B: DO ZUŠ BnP na soutěži v Ostravě, 1968

Příloha C: DO ZUŠ BnP, koncert v rámci výměnného pobytu v Halle-Neustadt, Německo 1999

Příloha D: DO ZUŠ BnP, karneval v Limoges, Francie 2003

Příloha E: DO ZUŠ BnP, Národní přehlídka dechových orchestrů – Čermákovo Vysoké Mýto, 2009

Příloha F: DO ZUŠ BnP, mezinárodní festival Alte Kameraden, Polsko 2019

Příloha G: Koncert smyčcového orchestr 1992

Příloha H: Koncert Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského 2003

Příloha I: SONK, koncert s folkovou kapelou Nezmaři, 2014

Příloha J: SONK, Tříkrálový koncert s Jaroslavem Svěceným, 2017

Příloha K: SONK, Balady a romance „Rock for skaut“, 2018

Příloha L: SONK, koncert s Hradišťanem a Jiřím Pavlicou, 2020

Příloha M: SONK, Nositel tradic Bystřicka, 2021

Příloha N: Akordeonový soubor Notičky, festival August, Chorvatsko 2018

Příloha O: Akordeonový soubor Dalečín, Concentus Moraviae Tišnov, 2015

Příloha P: Smyčcový soubor Cvrčci, 2008

Příloha Q: Soubor zobcových fléten „A tre voci“, 2004

Příloha R: Dechové kvarteto Bystřice nad Pernštejnem, soustředění v Řecku, 2006

Příloha S: Smyčcové kvarteto ZUŠ, Concentus Moraviae Tišnov, 2015

Příloha T: Přehled koncertní činnosti SONK 2001-2023

Příloha U: Dotazník pro členy dechového a smyčcového orchestru

Příloha A

DO ZUŠ BnP na soutěži ve Velkém Meziříčí, 1963¹⁰⁸

Příloha B

DO ZUŠ BnP na soutěži v Ostravě, 1968¹⁰⁹

¹⁰⁸ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem

¹⁰⁹ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem

Příloha C

DO ZUŠ BnP, koncert v rámci výměnného pobytu v Halle-Neustadt, Německo 1999¹¹⁰

Příloha D

DO ZUŠ BnP, karneval v Limoges, Francie 2003¹¹¹

¹¹⁰ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem

¹¹¹ MAKOVSKÝ, E. *DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem* [online]. Dostupné z: <https://do-bystricenp.estranky.cz/>

Příloha E

DO ZUŠ BnP, Národní přehlídka dechových orchestrů – Čermákovo Vysoké Mýto, 2009¹¹²

Příloha F

DO ZUŠ BnP, mezinárodní festival Alte Kameraden, Polsko 2019¹¹³

¹¹² MAKOVSKÝ, E. *DO ZUŠ Bystřice nad Pernštejnem* [online]. Dostupné z: <https://do-bystricenp.estranky.cz/>

¹¹³ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem

Příloha G

Koncert smyčcového orchestr 1992¹¹⁴

Příloha H

Koncert Smyčcového orchestru Něhoslava Kyjovského 2003¹¹⁵

¹¹⁴ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystrice nad Pernštejnem

¹¹⁵ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystrice nad Pernštejnem

Příloha I

SONK, koncert s folkovou kapelou Nezmaři, 2014¹¹⁶

Příloha J

SONK, Tříkrálový koncert s Jaroslavem Svěceným, 2017¹¹⁷

¹¹⁶ Facebook. *Město Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/bystricenp>

¹¹⁷ Facebook. *Město Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/bystricenp>

Příloha K

SONK, Balady a romance „Rock for skaut“, 2018¹¹⁸

Příloha L

SONK, koncert s Hradišťanem a Jiřím Pavlicou, 2020¹¹⁹

¹¹⁸ Facebook. *Město Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/bystricenp>

¹¹⁹ Facebook. *Město Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/bystricenp>

Příloha M

SONK, Nositel tradic Bystřicka, 2021¹²⁰

Příloha N

Akordeonový soubor Notičky, festival August, Chorvatsko 2018¹²¹

¹²⁰ Facebook. *Město Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/bystricenp>

¹²¹ *Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem*. [online]. Dostupné z: www.zusbnp.cz

Příloha O

Akordeonový soubor Dalečín, Conventus Moraviae Tišnov, 2015¹²²

Příloha P

Smyčkový soubor Cvrčci, 2008¹²³

¹²² Základní umělecká škola Bystřice nad Pernštejnem. [online]. Dostupné z: www.zusbnp.cz

¹²³ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem

Příloha Q

Soubor zobcových fléten „A tre voci“, 2004¹²⁴

Příloha R

Dechové kvarteto Bystřice nad Pernštejnem, soustředění v Řecku, 2006¹²⁵

¹²⁴ Archiv fotografií MgA. Marty Podsedník Olivové, dipl. um.

¹²⁵ Archiv fotografií MgA. Marty Podsedník Olivové, dipl. um.

Příloha S

Smyčcové kvarteto ZUŠ, Conventus Moraviae Tišnov, 2015¹²⁶

¹²⁶ Archiv fotografií Základní umělecké školy Bystřice nad Pernštejnem

Příloha T

Přehled koncertní činnosti SONK 2001-2023¹²⁷

ROK	NÁZEV AKCE
2001	Vánoční koncert v kostele Povýšení sv. Kříže, Doubravník
2002	Koncert absolventů a žáků smyčcové třídy a orchestrálního kvarteta N. Kyjovského
	Vánoční koncert
	Vánoční koncert žáků ZUŠ
2003	Absolventský večer
	Festival studentských orchestrů Praha 2003
	Hudební slavnosti Vysočiny 2003
	Vánoční poezie
	Vánoční koncert základní umělecké školy
2004	Koncert žáků a pedagogů ZUŠ Bystřice n. P.
	Absolventský večer K. Kubíkové, K. Koukalové, N. Dřínovské, M. Drlové, Z. Prudké a M. Ondráškové
	Vánoční koncert
	Koncert základní umělecké školy v kostele sv. Václava, Zvole
2005	Absolventský koncert žáků smyčcové třídy
	Hudební slavnosti Vysočiny 2005
	Vánoční rozjímání
	Vánoční koncert ZUŠ
2006	Jarní setkání orchestru N. Kyjovského a pěveckého sboru Limbora
	Koncert absolventů M. Šejnohové aj. Pololánika
	Slavnostní koncert k 50. výročí založení ZUŠ
	Amadeus – hudební představení v dobových kostýmech
	Koncert k 5. výročí založení orchestru N. Kyjovského
	Předvánoční muzika
	Vánoční koncert ZUŠ
2007	Koncert duchovní hudby

¹²⁷ MACHÁČKOVÁ, L. *Almanach Smyčcový orchestr Něžoslava Kyjovského 20. výročí založení 2001-2021*. Brno: Expressprint – Projects s. r. o., 2021

	Cantate Domino – koncert duchovní hudby
	Absolventský koncert žáků smyčcového oboru
	Crimmitschau – 10. setkání partnerských měst
	Koncert s DPS Studánka
	Jarmark potřebných
	Balady a romance
	Čas radosti, veselosti – Vánoční koncert ZUŠ
2008	XIII. ročník hudebních slavností Vysočiny 2008
	Absolventský koncert K. Kubíkové a K. Koukalové
	Balady a romance při festivalu Olešnická kytka
	Balady a romance
	II. Benefiční večer s varhanami
	Balady a romance
	Vánoční hvězdičky
	Vánoční trhy Brno
	„Nesem vám noviny“
2009	Absolventský koncert K. Pavlačkové, Z. Jindrové, C. Iši a N. Dřínovské
	Letem valčíkovým světem aneb od menuetu k valčíku
	Slavnostní koncert k 20. výročí spolupráce ZUŠ Bystřice n. P. a Vranov nad Topľou
	Letem valčíkovým světem – výchovný koncert
	Ohnivé balady a romance
	III. benefiční večer s varhanami
	Vivat Händel „Halleluja“ – koncert k 250. výročí úmrtí G.F. Händela
	Putování za vánoční vůní aneb koledy a zvyky z celého světa hudbou, zpěvem, slovem
	Vánoční koncert ZUŠ
2010	„Vidět světlo v tmách“
	Vivat Händel „Halleluja“
	Koncert u příležitosti slavnostního otevření nově zrekonstruovaného náměstí v Bystřici n. P.
	Irské balady a romance
	Koncert české hudby
	„Veselme se, radujme se“

2011	Absolventský koncert L. Slámové a K. Kadlíčkové
	II. Benefiční koncert pro Školu pro výcvik vodících psů pro nevidomé „Vodící pes“
	Koncert k slavnostnímu otevření atria VOŠ a SOŠ
	Slavnostní koncert k 10. výročí založení orchestru Něhoslava Kyjovského
	Jakub Jan Ryba - Missa in Es – novodobá premiéra
	Vánoční koncert
2012	Jakub Jan Ryba – Missa in Es – novodobá premiéra
	Tříkrálový koncert 2012
	III. Benefiční koncert orchestru N. Kyjovského a hostů pro klub Usměváčci
	Absolventský koncert A. Neterdové
	XVI. Evropský festival duchovní hudby Šumava – Bayerischer Wald
	Bílá paní pernštejnská – novodobá premiéra
	Adventní koncert
	Vánoční koncert ZUŠ
2013	Tříkrálový koncert 2013
	Zimní balady a romandy
	IV. Benefiční koncert – Rockové balady a romance pro Modrého hrocha
	Koncert absolventů, žáků a orchestru N. Kyjovského
	Noc kostelů
	Otevřené zahrady 2013
	Nezmaři se symfonickým orchestrem N. Kyjovského a hosty
	Velký koncert malých symfoniků
	Vánoční koncert
2014	Tříkrálový koncert 2014
	Koncert sólistů a Orchestru N. Kyjovského
	Hradišťan a Orchester N. Kyjovského
	Koncert k 80. výročí posvěcen kostela Panny Marie na Křižánkách
	Nezmaři a Orchester N. Kyjovského
	Vánoční koncerty pěveckého sboru Svatopluk, komorního sboru Alter Ego a Orchestru N. Kyjovského
	Vánoční koncert ZUŠ
2015	Jarní komorní koncert
	Koncert duchovní hudby s komorním sborem Alter Ego

	Nezmaři a Orchester N. Kyjovského
	Adventní koncert
	Jakub Jan Ryba – Missa in D Festis Nativitatis Christi – novodobá premiéra
2016	Vánoční koncert – Jakub Jan Ryba – Missa in D Festis Nativitatis Christi – novodobá premiéra
	Malované na cimbál Dalibora Štrunce
	Malované na cimbál Dalibora Štrunce – benefiční koncert
	Národní festival neprofesionálních orchestrů
	Koncert k 650. výročí založení obce Řečice
	Oslavy 60. výročí založení ZUŠ Bystřice n. P.
	Vánoční koncert ZUŠ
2017	Tříkrálový koncert s Jaroslavem Svěceným
	XI. Tříkrálový koncert
	Velká barokní noc s hudbou, tanci a ohňostrojem
	Barokní sny
	Barokní koncert
	Vánoční Nezmaři
	Vánoční koncert
2018	Kulturní léto – festival Augustus, Chorvatsko
	Balady a romance „Rock for skaut“ – benefiční koncert na podporu stavby nové skautské klubovny
	Oslavy 100 let ČSR
	Koncert ke 100. výročí vzniku samostatné republiky
	Vánoční koncert ZUŠ – benefiční
2019	Vítání jara – absolventský koncert N. Kadlíčkové – violoncello
	Benefiční koncert – Čarodějnické balady a romance
	Rock for Rosa – pro Rosa, denní stacionář Bystřice n. P.
	Koncert barokní hudby
	ZUŠ Open – III. ročník celostátního happeningu ZUŠ
	Nezmaři a Orchester N. Kyjovského
	Benefiční koncert – Balady a romance Rock for Portimo
	Adventní koncert
	Vánoční koncert

2020	Tříkrálový koncert
	XIV. Tříkrálový koncert
	Hradišťan a Jiří Pavlica – Podzimní koncert o lásce a naději
2021	Předání ocenění Nositele tradic Bystřicka 2021
	Hrajeme už 20 let
2022	Balady a romance
2023	Nezmaři – 45 let

Příloha U

Dotazník pro členy dechového a smyčcového orchestru

Jmenuji se Klára Hloušková a jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Obracím se na vás s žádostí o vyplnění dotazníku, který slouží jako podklad pro diplomovou práci s názvem *Instrumentální soubory na Základní umělecké škole v Bystřici nad Pernštejnem*.

Dotazník je zcela *anonymní*, proto prosím o pravdivé a co nejpresnější vyplnění. Správné odpovědi zakroužkujte. V otázkách, kde odpověď znázorňuje škála, označte kroužkem příslušný stupeň odpovídající vaší odpovědi.

Děkuji za spolupráci!

1) Jaké je Tvé pohlaví?

- a. mužské
- b. ženské

2) Jaký je Tvůj věk?

3) Jak dlouho hraješ na tento hudební nástroj?

- a. méně než 3 roky
- b. 3-5 let
- c. 6-8 let
- d. více než 8 let

4) Jak dlouho hraješ v dechovém/smyčcovém orchestru?

- a. 0-3 roky
- b. 4-5 let
- c. 6-8 let
- d. více než 8 let

5) Je pro Tebe hra v orchestru přínosná? (např. zdokonaluješ se ve hře na nástroj, v rytmu, v poslechu ostatních hlasů, v orientaci v notovém zápise atp.)

- a. ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. ne

6) Pokud ano, napiš alespoň tři věci, které Ti hra v souboru přináší.

7) Vyhovuje Ti čas a délka zkoušek?

- a. ano
- b. spíše ano
- c. spíše ne
- d. ne

8) Jak často trénuješ do orchestru?

- a. 3krát týdně a více
- b. 1 – 2krát týdně
- c. netrénuji

9) Jsi spokojený/á s pozicí, ve které v orchestru hraješ? (místo, hlas, spoluhráč u stojanu atp.)

- a. ano, vše mi vyhovuje
- b. většinou ano
- c. rád/a bych se posunul/a do lepšího hlasu/na lepší místo
- d. nejsem spokojený/á
- e. jiné:

10) Ohodnot' sebe jako člena souboru a zdůvodni Tvoji odpověď.

**(např. 1 – trénuji na každou zkoušku, pilně se připravuji, pomáhám ostatním,
5 – necvičím, ztrácím se v notách, hraji falešně)**

1 – 2 – 3 – 4 – 5

11) Jsi spokojený/á s repertoárem orchestru?

- a. jsem spokojený/á, nic bych neměnila
- b. jsem spokojený/á, ale udělal/a bych pár změn
- c. většinou jsem spokojen/á
- d. nejsem spokojený/á

12) Co bys v repertoáru případně chtěl/a změnit? Čím bys repertoár obohatil/a, nebo z něho odstranil/a?

13) Jaký je Tvůj současný pohled na úroveň orchestru? Ohodnot' známkou jako ve škole (1 – nejlépe, 5 – nejhůře) a zdůvodni.

1 – 2 – 3 – 4 – 5

14) Jak se cítíš mezi ostatními spoluhráči v orchestru?

- a. výborně – našel/a jsem si zde dobré přátele
- b. dobře – skoro s každým si mám co říct
- c. docela dobře – mám zde jen pár přátel, se kterými se bavím
- d. ne moc dobře – nemám zde moc kamarádů
- e. špatně – nemám zde kamarády